

Bruselj, 19. september 2025
(OR. en)

12680/25

PARLNAT 107
PARLNAT

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 8. september 2025

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Zadeva: Poročilo Komisije letno poročilo 2024 o uporabi načel subsidiarnosti in
sorazmernosti ter o odnosih z nacionalnimi parlamenti

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 473 final.

Priloga: COM(2025) 473 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 8.9.2025
COM(2025) 473 final

POROČILO KOMISIJE

LETNO POROČILO 2024

**O UPORABI NAČEL SUBSIDIARNOSTI IN SORAZMERNOSTI TER O ODNOSIH
Z NACIONALNIMI PARLAMENTI**

LETNO POROČILO 2024

O UPORABI NAČEL SUBSIDIARNOSTI IN SORAZMERNOSTI TER O ODNOSIH Z NACIONALNIMI PARLAMENTI

1. Uvod

To je 32. poročilo o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti, predloženo v skladu s členom 9 Protokola o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti (v nadaljnjem besedilu: Protokol št. 2). Poročilo od leta 2018 zajema tudi odnose Komisije z nacionalnimi parlamenti, ki imajo ključno vlogo pri uporabi teh načel.

To poročilo, ki vključuje prispevke Evropskega parlamenta, Sveta in Evropskega odbora regij, upošteva razvoj pri uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter v odnosih Komisije z nacionalnimi parlamenti v letu 2024. V njem so predstavljeni tudi nekateri trendi, ugotovljeni v prvem mandatu predsednice Ursule von der Leyen v obdobju 2019–2024.

Leta 2024 je minilo 15 let od začetka uporabe Lizbonske pogodbe, s katero je bila uvedena višja raven parlamentarnega nadzora in demokratične odgovornosti v EU. Nacionalni parlamenti so v preteklih letih v različni meri uporabljali mehanizem za preverjanje subsidiarnosti, Komisija pa ga je prilagodila, kolikor je bilo mogoče, da bi bil prožnejši. Nacionalni parlamenti so pozvali k dodatnim spremembam¹, za katere bi bilo treba deloma spremeniti Pogodbo. Mehanizem za preverjanje subsidiarnosti dopolnjuje politični dialog, ki je bil uveden že leta 2006. Skupaj sta del oblikovanja politik EU in zagotavljata, da se glasovi nacionalnih parlamentov ustrezno upoštevajo na ravni EU.

Z vidika splošnih trendov se je število mnenj nacionalnih parlamentov v zadnjih letih zmanjšalo², pomen političnega dialoga s Komisijo pa se je za nacionalne parlamente povečal, saj številni med njimi kažejo vse večje zanimanje za sodelovanje v postopku odločanja EU v zgodnejši fazi³. Komisija je večkrat poudarila⁴, da je pripravljena dodatno okrepiti vzajemno koristen dialog z nacionalnimi parlamenti prek uveljavljenih kanalov komunikacije in sodelovanja. Nacionalne parlamente je spodbudila, naj še naprej razvijajo in izkoriščajo celoten potencial že vzpostavljenih

¹ Za razmisleke nacionalnih parlamentov o njihovi vlogi pri oblikovanju politik EU ter reformi mehanizma za preverjanje subsidiarnosti in političnega dialoga glej nedavni primer sklepov delovne skupine konference COSAC iz leta 2022 o vlogi nacionalnih parlamentov v EU (https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/082d290881a511e50181aac72ddd0080/Conclusions_Cosac_working_group_role_of_NP_in_the_EU_June2022_ENVFinale.pdf). Glavne zahteve so bile ponovljene na 72. plenarnem zasedanju Konference odborov parlamentov za zadeve Unije (COSAC) oktobra 2024 v Budimpešti, ko so nacionalni parlamenti razpravljali o 15-letnih izkušnjah s svojimi dejavnostmi v okviru Lizbonske pogodbe (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a892fab4390192fbf3bf710003/Minutes+of+the+LXXII+COSAC+-+Budapest+-+28-29+October+2024.pdf>).

² Glej statistične podatke v oddelku 3.1.

³ Glej izjavo nacionalnih parlamentov kot del prispevka z 72. zasedanja Konference odborov parlamentov za zadeve Unije (COSAC), točka 14, da „se je izkazalo, da so dejavni akterji pri predhodnem pregledu politik EU in vplivanju na osnutke zakonodaje EU z uporabo sredstev političnega dialoga in preverjanja subsidiarnosti v skladu s protokoloma št. 1 in št. 2 k Lizbonski pogodbi“ (<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a8930500d90193061c58d60005/LXXII+COSAC+Conclusions+EN.pdf>).

⁴ Glej odgovor Komisije na prispevek z 68. plenarnega zasedanja Konference odborov parlamentov za zadeve Unije (COSAC), sprejet v Pragi, 13.–15. novembra 2022 (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89541775f0195474fb16e0031/Commission+reply+to+the+LXXII+COSAC+Contribution.pdf>), in na prispevek z 72. plenarnega zasedanja Konference odborov parlamentov za zadeve Unije (COSAC) oktobra 2024 (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89541775f0195474fb16e0031/Commission+reply+to+the+LXXII+COSAC+Contribution.pdf>).

instrumentov, da bi okrepili našo demokratično odpornost ter se učinkovito spoprijeli s ključnimi strateškimi političnimi in institucionalnimi izzivi.

Leto 2024 je bilo prehodno leto med dvema mandatoma Komisije. To je vplivalo na intenzivnost preverjanja subsidiarnosti in političnega dialoga nacionalnih parlamentov s Komisijo. V prehodnih letih se običajno zmanjšata število mnenj, obrazloženih mnenj, obiskov in srečanj s člani Komisije ter udeležba članov Komisije na medparlamentarnih dogodkih. Tako je bilo tudi leta 2024, čeprav v manjšem obsegu kot v prejšnjem prehodnem letu 2019. Komisija je prejela 252 mnenj, od tega 14 obrazloženih mnenj.

2. UPORABA NAČEL SUBSIDIARNOSTI IN SORAZMERNOSTI V INSTITUCIJAH

2.1 KOMISIJA

Uresničevanje zavez za boljše pravno urejanje

Celovit sistem Komisije za boljše pravno urejanje, ki ga Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj uvršča na najvišjo raven⁵, temelji na smernicah in naboru orodij, sprejetih leta 2021⁶. Julija 2023 je bil dodatno posodobljen z uvedbo novega preverjanja konkurenčnosti kot obvezne priloge k ocenam učinka⁷.

Komisija je tako kot v prejšnjih dveh letih dosegla pozitiven rezultat z izvajanjem pristopa „za enega sprejetega se eden odpravi“, ki vsa nova upravna bremena za podjetja in državljane izravnava z zmanjšanjem obstoječih bremen na istem področju politike. Poleg tega je uresničevala in okrepila svoj cilj zmanjšanja upravnega bremena za najmanj 25–35 %⁸, kot je bilo napovedano v delovnem programu Komisije za leto 2024, ne da bi bili pri tem ogroženi s tem povezani cilji politike.

Prispevek k poenostavitvi in zmanjšanju bremena prek platforme Pripravljeni na prihodnost

Platforma Pripravljeni na prihodnost⁹ – skupina strokovnjakov na visoki ravni, ki Komisiji pomaga poenostaviti zakonodajo EU in zmanjšati nepotrebno regulativno breme – je leta 2024 sprejela osem mnenj¹⁰. Nekatera od teh mnenj so bila pravočasna v okviru racionalizacije zahtev glede poročanja o avtomatiziranem poročanju o trajnostnosti, ukrepov in metodologije za preprečevanje

⁵ [OECD Regulatory Policy Outlook 2021 | en | OECD](#) (Napoved OECD glede regulativnih politik za leto 2021).

⁶ [Better regulation: guidelines and toolbox \(europa.eu\)](#) (Boljše pravno urejanje: smernice in nabor orodij); glej tudi sporočilo o boljšem pravnem urejanju COM(2021) 219 final.

⁷ Kot je bilo napovedano v sporočilih Komisije o dolgoročni konkurenčnosti EU in o pomoči za mala in srednja podjetja (sveženj pomoči za MSP): COM(2023) 168 final in COM(2023) 535 final.

⁸ [Delovni program Komisije za leto 2024](#); cilj je zdaj vsaj 25-odstotno zmanjšanje celotnega upravnega bremena ter vsaj 35-odstotno zmanjšanje za mala in srednja podjetja.

⁹ Platforma Pripravljeni na prihodnost izkorišča strokovno znanje in izkušnje nacionalnih, regionalnih in lokalnih ravni upravljanja ter deležnikov. Sestavljena je iz dveh skupin: vladne skupine (predstavniki nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov iz vseh držav članic EU ter iz Evropskega odbora regij) in skupine deležnikov (strokovnjaki za boljše pravno urejanje, ki zastopajo podjetja in nevladne organizacije, ter Evropski ekonomsko-socialni odbor). Glej https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_sl.

¹⁰ Naslovi so bili: 1. Avtomatizirano poročanje o trajnostnosti, 2. Ukrepi/metodologija za preprečevanje kopičenja nepotrebnih obveznosti poročanja, 3. Razkritja, povezana s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev, 4. Ocena nepoštenih trgovinskih praks med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi, 5. Ocena Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), 6. Ocena Evropskega sklada za regionalni razvoj in Sklada za pravični prehod, 7. Kode QR na izdelkih, 8. Ekološka pridelava in označevanje ekoloških proizvodov.

kopičenja nepotrebnih obveznosti poročanja ter uredbe o razkritjih v zvezi s trajnostnostjo. Na primer: dve mnenji sta bili podlaga za tekoče ocenjevanje sredstev EU, ki ga izvaja Komisija¹¹; eno mnenje je bilo osredotočeno na ocenjevanje politik¹²; dve mnenji pa sta se nanašali na ekološke proizvode¹³. V številnih od teh mnenj so bile predstavljene zamisli za poenostavitev in zmanjšanje bremen tudi na lokalni in regionalni ravni.

Mreža RegHub¹⁴ Evropskega odbora regij je prispevala k delu platforme Pripravljeni na prihodnost v zvezi z mnenji o skladih EU.

Ocene učinka

Komisija analizira skladnost z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti v svojih ocenah učinka, pripravljenih v zvezi s politično občutljivimi in pomembnimi predlogi politik in zakonodajnimi predlogi. Po podatkih Službe Evropskega parlamenta za raziskave¹⁵ se je povprečna kakovost te razsežnosti v ocenah učinka stalno izboljševala. Neodvisen nadzor kakovosti teh ocen izvaja Odbor za regulativni nadzor¹⁶, ki je leta 2024 pregledal tri ocene učinka.

Pri ocenjevanju skladnosti z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti so še posebej pomembni vsi čezmejni vidiki, kot je na primer poudarjeno v oceni učinka predloga direktive o usklajenih rečnih informacijskih storitvah (RIS) na celinskih plovnih poteh v Skupnosti¹⁷. Utemeljitev javnega posredovanja na ravni EU z direktivo RIS izhaja iz čezmejne in mednarodne narave sektorja prevoza po celinskih plovnih poteh. Več kot 75 % plovbe po celinskih plovnih poteh v EU vključuje čezmejni prevoz. Za okrepitev enotnega trga so potrebni usklajeni ukrepi EU. To bi preprečilo razdrobljenost med različnimi nacionalnimi pristopi k izvajanju rečnih informacijskih storitev.

Vrednotenja in preverjanja primernosti

Načeli subsidiarnosti in sorazmernosti sta tudi ključna vidika za vrednotenja in preverjanja primernosti, s katerimi se presoja, ali je ukrep na ravni EU dosegel pričakovane rezultate v smislu učinkovitosti, uspešnosti, skladnosti, ustreznosti in dodane vrednosti EU. Vrednotenja pomagajo tudi oceniti, ali so ukrepi EU še vedno v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti.

Odbor za regulativni nadzor je leta 2024 pregledal 17 pomembnih vrednotenj in dve preverjanji primernosti.

Tako je na primer v vrednotenju vesoljskega programa EU in uspešnosti Agencije Evropske unije za vesoljski program¹⁸ poudarjeno, da je za vesoljske zadeve potrebna visoka raven naložb za doseganje rezultatov in zagotovitev potrebne neodvisnosti Evrope, posamezne države pa same ne morejo doseči pomembnih rezultatov niti nimajo zadostnih finančnih sredstev za vzpostavitev

¹¹ Evropski socialni sklad+ in Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in Sklad za pravični prehod.

¹² Nepoštene trgovinske prakse med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi.

¹³ Kode QR ter ekološka pridelava in označevanje ekoloških proizvodov.

¹⁴ Mreža RegHub je mreža lokalnih in regionalnih organov, namenjena zbiranju izkušenj o izvajanju politik EU s posvetovanjem z akterji na lokalni ravni: <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>. Za več informacij o delu mreže RegHub glej oddelek 2.4.

¹⁵ EPRS – študija Službe Evropskega parlamenta za raziskave (februar 2025) [Analiza kakovosti ocen učinka Evropske komisije | Think Tank | Evropski parlament](#).

¹⁶ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_sl.

¹⁷ COM(2024) 33 final. Zaradi tega predloga je švedski *Riksdag* pripravil obrazloženo mnenje, ki je v tem poročilu zajeto v oddelku 3.2.

¹⁸ SWD(2024) 173 final.

obsežnega vesoljskega programa. Obseg in kompleksnost programov zahtevata izvajanje na ravni EU, saj ni nobene izvedljive alternativne možnosti za zagotovitev ustrezne donosnosti naložb.

V zvezi s tem je vrednotenje Evropske agencije za mejno in obalno stražo (Frontex)¹⁹ pokazalo, da je bil cilj politike EU na področju upravljanja zunanjih meja dosežen, in sicer razvoj in izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja na nacionalni ravni in ravni EU, kar je nujna posledica pretoka oseb znotraj Unije. Agencija Frontex pomaga državam članicam pri izvajanju učinkovitega upravljanja meja. Mandat agencije je bil oblikovan v okviru deljene odgovornosti, naloge agencije Frontex pa so namenjene zagotavljanju podpore državam članicam pri učinkovitem upravljanju zunanjih meja in vrnitvah. Agencija Frontex državam članicam prinaša dodano vrednost EU, saj zagotavlja dodatno osebje in opremo ter usklajuje skupne operacije in druge operative dejavnosti, česar države članice same ne bi mogle doseči.

2.2 EVROPSKI PARLAMENT²⁰

Evropski parlament je leta 2024 prejel 152 predložitve nacionalnih parlamentov, poslanih na podlagi Protokola št. 2. Od teh je bilo 14 obrazloženih mnenj in 136 drugih prispevkov, v katerih niso bili izraženi pomisleki glede subsidiarnosti. Za primerjavo: leta 2023 je prejel 294 predložitve, od tega 22 obrazloženih mnenj.

Ko Evropski parlament prejme predložitve nacionalnih parlamentov, jih v skladu s svojim poslovníkom pošlje ustreznim odborom²¹. V prvi polovici leta 2024 je bil stalni poročevalec za subsidiarnost v Odboru za pravne zadeve (JURI) Gilles Lebreton (Identiteta in demokracija/FR), v drugi polovici pa Ton Diepeveen (Domoljubi za Evropo/NL). Obrazložena mnenja, ki jih je Odbor prejel in kot taka potrdil, so v dnevni red prve razpoložljive seje Odbora za pravne zadeve vključena v informativne namene. Odbor prispeva tudi k poročilom o vprašanih v zvezi s subsidiarnostjo in sorazmernostjo, ki jih dvakrat letno pripravi Konferenca odborov parlamentov za zadeve Unije (COSAC).

Služba Evropskega parlamenta za raziskave še naprej pomaga poslancem in odborom Evropskega parlamenta pri vključevanju vidikov subsidiarnosti in sorazmernosti v njihovo delo²²:

- s sistematičnim preverjanjem vidikov subsidiarnosti in sorazmernosti v ocenah učinka, ki jih je pripravila Komisija, ter usmerjanjem pozornosti na morebitne izražene pomisleke, zlasti pomisleke nacionalnih parlamentov in Odbora regij,
- z zagotavljanjem, da Evropski parlament pri svojem delu v celoti upošteva ti načeli, na primer z izvajanjem ocen učinka lastnih vsebinskih sprememb ali analiziranjem dodane vrednosti predlogov za novo zakonodajo, ki jih Evropski parlament pripravi na podlagi člena 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije, in stroškov neukrepanja na ravni EU,

¹⁹ SWD(2024) 75 final.

²⁰ Oddelki 2.2 do 2.4 tega poročila temeljijo na prispevkih zadevnih institucij in organov EU.

²¹ Če nacionalni parlament pošlje obrazloženo mnenje predsedniku Evropskega parlamenta, se v skladu s členom 43 posreduje pristojnemu odboru in v vednost Odboru za pravne zadeve (JURI), ki je pristojen za spoštovanje načela subsidiarnosti.

²² Leta 2024 je pripravila 19 prvih presoj ocen učinka Komisije, eno dopolnilno oceno učinka, osem ocen izvajanja, štiri podrobne tekoče kontrolne sezname in eno naknadno ocenjevalno študijo. V zvezi z dodano vrednostjo EU je pripravila tudi pet poročil o stroških neukrepanja na ravni EU in eno publikacijo o dodani vrednosti. Služba Evropskega parlamenta za raziskave je v petih letih zadnjega zakonodajnega obdobja, od julija 2019 do junija 2024, pripravila skupno 362 publikacij v podporo parlamentarnim odborom.

- s preverjanjem vidikov subsidiarnosti in sorazmernosti pri pripravi osnutkov ocen učinka, pri čemer se osredotoča na dodano vrednost EU.

2.3 SVET EVROPSKE UNIJE

Svet Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Svet) je v letu 2024 še naprej spremljal učinkovito izvajanje sklepov, ki sta jih Svet in Evropski svet sprejela v prejšnjih letih v zvezi z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti²³.

Evropski svet je obravnaval tudi vprašanja, pomembna za načeli subsidiarnosti in sorazmernosti, zlasti poenostavitev predpisov in načine za zmanjšanje regulativnega bremena za državljane, podjetja in države članice. Voditelji EU so na izrednem zasedanju Evropskega sveta 17. in 18. aprila 2024 poudarili, da „[bi moral regulativni] okvir [...] zagotavljati pravno varnost in predvidljivost, biti boljše integriran in dosleden na vseh področjih politike, odprt za inovativne pristope ter privzeto digitalen, hkrati pa bi moral zmanjševati upravno breme za podjetja. Ob upoštevanju gospodarske strukture Unije bi morala Komisija pri oblikovanju nove zakonodaje upoštevati načelo „najprej pomisli na male“. Komisijo so tudi pozvali, „naj znatno zmanjša upravno in regulativno breme za podjetja in nacionalne organe, prepreči prekomerno zakonsko urejanje in zagotovi izvrševanje pravil EU, ter poudar[ili] pomen pravočasnega in pravnega izvajanja zakonodaje EU v državah članicah, pri čemer se je treba izogibati pretiranemu prenosu“²⁴.

Svet se je 24. maja 2024 odzval s sprejetjem dveh sklopov sklepov z naslovom Enotni trg v korist vseh²⁵ in Konkurenčna evropska industrija, ki je gonilna sila naše zelene, digitalne in odporne prihodnosti²⁶, v katerih je:

- izpostavil, „da mora popolnoma delujoč enotni trg temeljiti na načelih subsidiarnosti in sorazmernosti“²⁷,
- poudaril, „da je treba nujno in ambiciozno poenostaviti regulativni okvir Unije (*choc de simplification*)“²⁸,
- opozoril „na sklepe Sveta o letnem pregledu rasti za leto 2023 in skupnem poročilu o zaposlovanju²⁹, v katerih je poudarjen pomen izvajanja politik v skladu z načeli evropskega stebra socialnih pravic ob ustreznem upoštevanju ustreznih pristojnosti ter načel subsidiarnosti in sorazmernosti glede na sedanje in prihodnje izzive“³⁰.

²³ Zlasti sklepov, ki so že omenjeni v oddelku 2.3 prejšnje izdaje tega letnega poročila: Sklepi Evropskega sveta o nadaljnjem dokončanju agende za enotni trg (dokument EUCO 17/18, točki II/2 in IV/15, ter dokument EUCO 13/20, točka II/4, v zvezi z izvajanjem pa tudi dokument Sveta ST 11654/21), Sklepi Sveta o boljšem pravnem urejanju z naslovom Zagotavljanje konkurenčnosti ter trajnostne in vključujoče rasti (dokument Sveta ST 6232/20, točki 2 in 12), Sklepi Sveta o regulativnih peskovnikih in določbah o eksperimentiranju kot orodjih za regulativni okvir, ki bo inovacijam prijazen, za prihodnost primeren in odporen ter bo z njim mogoče obvladovati prelomne izzive v digitalni dobi (dokument Sveta ST 13026/1/20 REV 1, točki 3 in 12), Sklepi Sveta o podatkovnih tehnologijah v podporo „boljšemu pravnemu urejanju“ (UL C 241, 21.6.2021, str. 13).

²⁴ EUCO 12/24, točki 19 in 20.

²⁵ Dokument Sveta ST 10298/24.

²⁶ Dokument Sveta ST 10127/24.

²⁷ Dokument Sveta ST 10298/24, točka I/1/4.

²⁸ Dokument Sveta ST 10298/24, točka II/8.

²⁹ Dokument Sveta ST 6681/23 + COR 1.

³⁰ Dokument Sveta ST 10298/24, točka III/25.

Svet je leta 2024 nacionalnim parlamentom posredoval en zakonodajni predlog, ki ga je pripravila Evropska investicijska banka³¹.

Svet poleg izpolnjevanja obveznosti iz Pogodb obvešča države članice o obrazloženih mnenjih nacionalnih parlamentov o zakonodajnih predlogih. Generalni sekretariat Sveta je leta 2024 razdelil 14 obrazloženih mnenj, prejetih v skladu s Protokolom št. 2, o 11 različnih zakonodajnih aktih in 89 mnenj, izdanih v okviru političnega dialoga.

Svet vsako leto prejme tudi mnenja o nezakonodajnih aktih. To število je v zadnjih letih ostalo stabilno. Svet je leta 2024 prejel 72 takih mnenj.

2.4 EVROPSKI ODBOR REGIJ

Evropski odbor regij (OR) si je prizadeval za subsidiarnost, sorazmernost in boljše pravno urejanje, pri čemer so ga usmerjale prednostne naloge za mandat 2020–2025, s svojimi ukrepi pa je spodbujal kulturo aktivne subsidiarnosti. Sprejel je 53 mnenj in štiri resolucije³². Polovica teh mnenj³³ in resolucij³⁴ je vključevala bodisi izrecne sklice na skladnost z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti bodisi konkretna priporočila za izboljšanje take skladnosti.

V mnenju na lastno pobudo z naslovom Aktivna subsidiarnost: temeljno načelo v agendi EU za boljše pravno urejanje³⁵ je bilo poudarjeno, da je treba v celotnem ciklu odločanja bolj sistematično, dosledno in stalno uporabljati različna orodja za boljše pravno urejanje, kot so ocene subsidiarnosti, sorazmernosti, teritorialnega učinka in preverjanje učinkov ukrepov na podeželje. V nadaljevanju je usmerjevalna skupina OR za boljše pravno urejanje in aktivno subsidiarnost (BRASS-G) sprejela sklop priporočil o razvoju in krepitvi politike in nabora orodij OR za boljše pravno urejanje³⁶, katerih cilj je racionalizirati in dodatno utrditi orodja OR za boljše pravno urejanje. Še posebno pomembna je bila 11. konferenca o subsidiarnosti³⁷, posvečena temi boljše pravno urejanje in aktivna subsidiarnost: ključ do uspešne EU, saj je sovpadala z začetkom novega institucionalnega mandata. V sklepih konference³⁸ je bilo prav tako pozvano k temu celovitemu pristopu v okviru teme boljše pravno urejanje in aktivna subsidiarnost: ključ do uspešne EU.

Usmerjevalna skupina OR za boljše pravno urejanje in aktivno subsidiarnost je usmerjala različna

³¹ Na voljo v javnem registru Sveta (CM 5236/24).

³² Za podrobnejše informacije glej [EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu).

³³ 26 od skupno 53 mnenj. Od 53 mnenj se jih 10 nanaša na pravne akte, sedem pa na načelo subsidiarnosti. Preostalih 43 mnenj se ne nanaša na zakonodajne predloge in se lahko po potrebi sklicujejo na načelo subsidiarnosti v skladu s členom 55(2) poslovnika OR – od teh jih 19 subsidiarnost omenja, 24 pa se nanjo izrecno ne sklicuje.

³⁴ Dve od štirih resolucij. V resoluciji OR o [stanju v regijah in mestih EU ter političnih usmeritvah Evropske komisije za obdobje 2024–2029](#) je poudarjeno, da sta aktivna subsidiarnost in polno vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti ključna za izboljšanje regulativnega okvira EU. Resolucija podpira predloge iz Draghijevega poročila, da je treba subsidiarnost uporabljati pametno in proaktivno, ter poudarja, da je treba povečati upravne zmogljivosti na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

³⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202405366&qid=1703059324693.

³⁶ Priporočila z naslovom *Developing and enhancing the CoR's policy and toolbox on better regulation* (Razvoj in krepitev politike in nabora orodij OR za boljše pravno urejanje) ter njihova priloga o *Ensuring the sustainability and upgrade of the CoR better regulation activities* (Zagotavljanje trajnosti in nadgradnja dejavnosti OR za boljše pravno urejanje). Podobno so bila v študiji *Charting the course to better EU law-making: optimisation of EU Treaties through inter-institutional cooperation with the European Committee of the Regions* (Pot k boljši pripravi zakonodaje EU: optimizacija pogodb EU z medinstitucionalnim sodelovanjem z Evropskim odborom regij) analizirana obstoječa orodja in postopki EU in OR za boljše pravno urejanje ter preučene možnosti za njihovo izboljšanje ali vzpostavitev novih v sedanjem okviru Pogodb in z morebitnimi spremembami Pogodb.

³⁷ <https://cor.europa.eu/sl/node/15588>.

³⁸ <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2024-03670-00-00-tcd-ref-en.pdf/content>.

orodja OR za boljše pravno urejanje, pri čemer je zagotavljala skladnost in sinergije med njimi ter spodbujala prispevek lokalnih in regionalnih organov k boljšemu pravnemu urejanju EU v celotnem življenjskem ciklu od zasnove do naknadnega vrednotenja. To je vključevalo faze zgodnjega prepoznavanja trendov in težav (s strateškim predvidevanjem), razvoja politike (s spremljanjem subsidiarnosti in sorazmernosti, ocenami teritorialnega učinka in preverjanjem učinkov ukrepov na podeželje), zakonodajnega pregleda (osredotočanje na izvajanje prek mreže RegHub) in morebitnega pregleda politike (s prispevkom OR k platformi Pripravljeni na prihodnost).

Preverjanje subsidiarnosti, ki ga izvaja OR³⁹, je temeljilo na njegovem letnem delovnem programu za subsidiarnost za leto 2024⁴⁰, v katerem so bile tri pobude iz letnega delovnega programa Komisije za leto 2024 opredeljene kot prednostne naloge spremljanja zaradi njihovega jasnega političnega interesa za lokalne in regionalne organe. OR je sprejel in objavil mnenja o vseh treh pobudah⁴¹. Izmenjavo ugotovitev o subsidiarnosti in sorazmernosti med lokalnimi in regionalnimi organi sta olajšali skupina strokovnjakov OR za subsidiarnost⁴² za ocene subsidiarnosti v zvezi s pobudami v delovnem programu za subsidiarnost ter mreža za spremljanje subsidiarnosti⁴³, zlasti s prispevki partnerjev REGPEX⁴⁴, ki so predložili sedem prispevkov⁴⁵.

OR je v skladu s svojo prenovljeno strategijo za oceno teritorialnega učinka⁴⁶ sprejel mnenje o prihodnosti evropskega teritorialnega sodelovanja⁴⁷. Poudaril je, da je Evropsko omrežje za spremljanje prostorskega razvoja in kohezije ključno orodje politike za razvoj teritorialnega znanja in zmanjševanje vrzeli v znanju.

OR je še naprej poudarjal, kako pomembno je preverjanje učinkov ukrepov na podeželje, in sicer s pozivanjem k strategijam za podporo razvoju podeželja in teritorialni koheziji v svojem letnem poročilu o stanju v regijah in mestih⁴⁸ ter s sprejetjem izjave usklajevalne skupine za pakt za podeželje o prihodnosti podeželskih območij in prihodnji politiki razvoja podeželja v Evropski uniji⁴⁹.

OR je v sodelovanju s Komisijo še naprej uporabljal svoja naknadna orodja za boljše pravno urejanje s sodelovanjem v platformi Pripravljeni na prihodnost. Dva člana OR sta bila imenovana za poročevalca⁵⁰ za dve od osmih mnenj v letu 2024. Mreža RegHub Odbora regij je leta 2024

³⁹ <https://cor.europa.eu/sl/node/465>.

⁴⁰ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/Documents/cor-2023-04735-07-00-nb-tra-en.pdf>.

⁴¹ ENVE-VII/050 [Prihodnost podnebne politike EU: usklajevanje ciljev blažitve podnebnih sprememb in izzivov prilagajanja](#), ENVE-VII/047 [Odporno upravljanje voda za boj proti podnebni krizi v okviru modrega dogovora EU](#), ENVE-VII/045 [Evropski akcijski načrt za vetrno energijo](#).

⁴² <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/whatis/Pages/Subsidiarity-Expert-Group.aspx>.

⁴³ https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Documents/SMN%20-%20List%20of%20Network%20Partners/SMN_List_of_Network_Partners.pdf.

⁴⁴ Podskupina mreže za spremljanje subsidiarnosti, ki združuje parlamente ali skupščine, ki zastopajo regije z zakonodajnimi pooblastili.

⁴⁵ Ti prispevki vključujejo stališča, ki so jih sprejeli posamezni regionalni parlamenti (parlament zvezne dežele Zgornja Avstrija, katalonski regionalni parlament, deželna skupščina Furlanije – Julijske krajine in parlament zvezne dežele Bavarske) ter regionalne vlade (vlada zvezne dežele Spodnja Avstrija).

⁴⁶ <https://cor.europa.eu/sl/ocena-teritorialnega-ucinka>.

⁴⁷ COTER-VII/038 [Evropsko teritorialno sodelovanje po letu 2027](#).

⁴⁸ https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/news/new-cor-report-regions-call-strategies-supporting-rural-development-and-territorial-cohesion_en.

⁴⁹ https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/rural-pact-coordination-group-rpcg-declaration-future-rural-areas-and-rural_en.

⁵⁰ Mark Speich (DE/ELS) za Oceno Evropskega sklada za regionalni razvoj in Sklada za pravični prehod ter Anne Karjalainen (FI/PES) za Oceno Evropskega socialnega sklada plus (ESS+).

izvedla štiri posvetovanja, od katerih sta dve podprli mnenji Pripravljeni na prihodnost.

OR je posodobil svoj Praktični vodnik o spremljanju skladnosti z načelom subsidiarnosti in izpodbijanju njegovih kršitev⁵¹. Ta zagotavlja celovit okvir za razumevanje načela subsidiarnosti v okviru posvetovalnega dela OR, da bi odražal najnovejši razvoj dogodkov.

OR je v okviru sodelovanja z drugimi institucijami EU podpisal obnovljena sporazuma o sodelovanju s Komisijo in tudi Evropskim parlamentom. Prvi⁵² se osredotoča na upravljanje na več ravneh in subsidiarnost, drugi⁵³ pa na boljše pravno urejanje in ocene teritorialnega učinka. Oba poudarjata potrebo po večji lokalni in regionalni vključenosti v oblikovanje politik EU ter se v veliki meri sklicujeta na boljše pravno urejanje in učinkovito preverjanje subsidiarnosti.

2.5 SODIŠČE EVROPSKE UNIJE

Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) je leta 2024 izreklo več sodb v zvezi z uporabo načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

Glede načela subsidiarnosti je Splošno sodišče menilo, da je Komisija svojo pristojnost za začetek postopka na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003, v tem primeru na zahtevo nacionalnega organa za konkurenco, ki je že začel obravnavati zadevo, izvajala v skladu z zahtevami iz člena 11(6) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 in da takega izvajanja pristojnosti ni mogoče šteti niti za poseganje v pooblastila zadevne države članice niti za kršitev načela subsidiarnosti⁵⁴.

V drugi zadevi je Splošno sodišče pojasnilo, da Protokol št. 2 o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti nacionalnim parlamentom daje le vlogo glede spoštovanja načela subsidiarnosti, ne pa tudi glede spoštovanja načela sorazmernosti⁵⁵.

V zvezi z načelom sorazmernosti je Sodišče pojasnilo zahteve, ki izhajajo iz tega načela za zakonodajalca Unije, kadar ta izvaja široko diskrecijsko pravico na področjih, ki vključujejo politične, gospodarske ali socialne odločitve. Sodišče je v sodbi o izpodbijanju, ki so ga vložile nekatere države članice zoper sveženj o mobilnosti, ki ga je zakonodajalec Unije sprejel julija 2020, opozorilo, da mora zakonodajalec dokazati, da je pravilno izvajal svojo diskrecijsko pravico ob upoštevanju vseh pomembnih dejavnikov in okoliščin položaja, ki naj bi ga akt urejal⁵⁶. Zakonodajalec mora torej biti sposoben predložiti ter jasno in nedvoumno predstaviti osnovna dejstva, ki jih je bilo treba upoštevati kot podlago za sporne ukrepe tega akta in od katerih je bilo odvisno izvajanje njegove diskrecijske pravice. Glede oblike, v kateri so ta osnovna dejstva zabeležena, je Sodišče odločilo, da lahko zakonodajalec upošteva ocene učinka in vse druge vire informacij. Razveljavilo je določbo, ki uvaja obveznost, da se vozila, ki se uporabljajo v mednarodnem prevozu, vsakih osem tednov vrnejo v operativni center v državi članici sedeža

⁵¹ Zagotavlja celovit okvir za razumevanje načela subsidiarnosti v okviru posvetovalnega dela OR: https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/SiteAssets/Pages/Publicationsandstudies-/Guide_on_Subsidiarity_Reviewed_2024.pdf.

⁵² Poglavje III se osredotoča na izvajanje načel subsidiarnosti in sorazmernosti, upravljanje na več ravneh ter boljše pravno urejanje.

⁵³ Sodelovanje na področju boljšega pravnega urejanja in aktivne subsidiarnosti z ocenami teritorialnega učinka zakonodaje EU, pri čemer bo OR pravočasno poročal Evropskemu parlamentu, obe strani pa lahko sodelujeta na sejah druga druge, da bi razpravljali o teh poročilih.

⁵⁴ Sodba z dne 2. oktobra 2024, Crown Holdings in Crown Cork & Seal Deutschland Holdings/Komisija, T-587/22, ECLI:EU:T:2024:661, točke 75–81 (v pritožbenem postopku: zadeva C-855/24 P).

⁵⁵ Sodba z dne 27. novembra 2024, Nord Stream 2 AG/Evropski parlament in Svet, T-526/19 RENV, ECLI:EU:T:2024:864, točki 310 in 311 (v pritožbenem postopku: C-118/25 P).

⁵⁶ Sodba z dne 4. oktobra 2024, Republika Litva in drugi/Evropski parlament in Svet, C-541/20 do C-555/20, ECLI:EU:C:2024:818, točke 218–220 in 240–244.

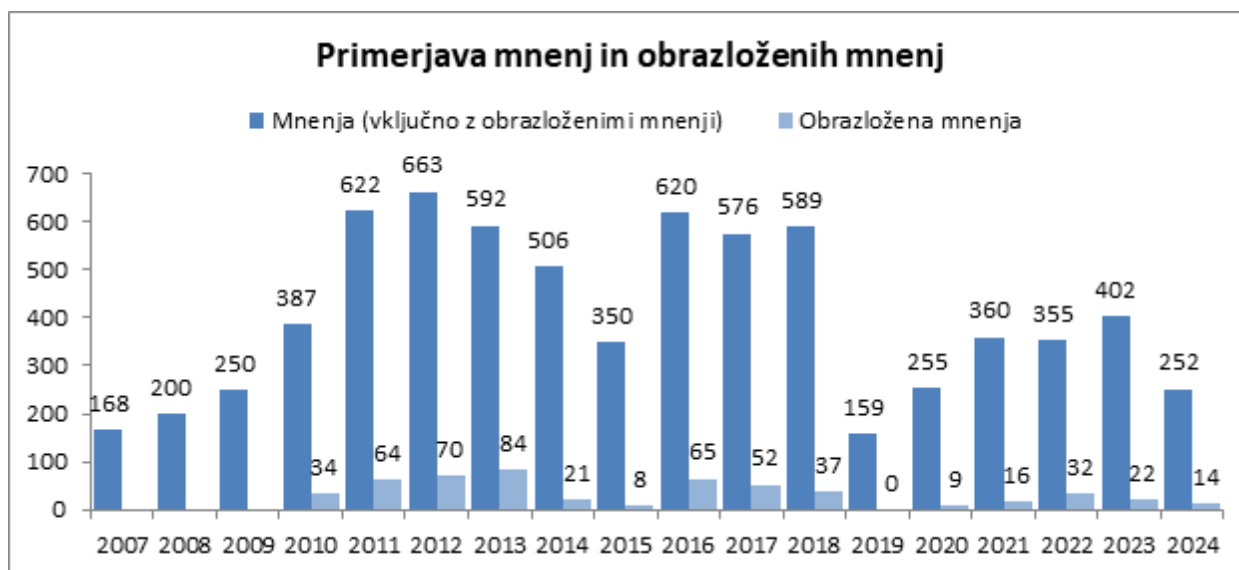
zadevnega prevoznega podjetja⁵⁷, ki je bila dodana besedilu med zakonodajnimi pogajanj. Sodišče je odločilo, da so zakonodajalca nista predložila ter jasno in nedvoumno predstavila osnovnih podatkov, na podlagi katerih je bila ta obveznost sprejeta in od katerih je bilo odvisno izvajanje njune diskrecijske pravice. Zato nista dokazala, da sta imela dovolj informacij, da bi lahko ocenila sorazmernost obveznosti vrnitve vozil⁵⁸. Ker so zakonodajalca nista dokazala, da sta preučila sorazmernost določbe, Sodišču ni bilo treba preveriti, ali je ta sorazmerna.

Francoska narodna skupščina (francoska *Assemblée nationale*) je leta 2024 prvič uporabila možnost, predvideno v Protokolu št. 2, in vložila tožbo pri Sodišču zaradi kršitve načela subsidiarnosti, da bi zahtevala razveljavitev zakonodajnega akta (Uredba (EU) 2024/1351 o upravljanju azila in migracij)⁵⁹.

3. UPORABA MEHANIZMA ZA PREVERJANJE SUBSIDIARNOSTI V NACIONALNIH PARLAMENTIH

3.1 PREGLED

Nacionalni parlamenti so še naprej preverjali skladnost zakonodajnih predlogov z načelom subsidiarnosti. Zaradi tega je Komisija prejela **14 obrazloženih mnenj**⁶⁰ nacionalnih parlamentov v letu 2024⁶¹, letu institucionalnega prehoda, v katerem manjše število novih zakonodajnih in političnih pobud običajno pomeni tudi manj mnenj nacionalnih parlamentov.

⁵⁷ Točka 1(3) Uredbe (EU) 2020/1055 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. julija 2020 (UL L 249, 31.7.2020, str. 17), v delu, v katerem je z njo v člen 5 Uredbe (ES) št. 1071/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o skupnih pravilih glede pogojev za opravljanje dejavnosti cestnega prevoznika (UL L 300, 14.11.2009, str. 51) vstavljen odstavek 1(b).

⁵⁸ Sodba z dne 4. oktobra 2024, Republika Litva in drugi/Evropski parlament in Svet, točke 718–737.

⁵⁹ Zadeva C-553/24: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/5616/oj/slv>; postopek še poteka.

⁶⁰ V skladu s Protokolom št. 2 lahko vsak nacionalni parlament ali dom teh parlamentov v osmih tednih od datuma posredovanja osnutka zakonodajnega akta v uradnih jezikih EU pošlje svoje obrazloženo mnenje, ki vsebuje razloge, zakaj meni, da zadevni osnutek ni v skladu z načelom subsidiarnosti. Glej tudi opombo 61.

⁶¹ To število se nanaša na skupno število obrazloženih mnenj, ki so jih leta 2024 parlamentarni domovi predložili na podlagi Protokola št. 2. Glej tudi Prilogo 1 za seznam dokumentov Komisije, o katerih je Komisija prejela obrazložena mnenja.

Opomba: črtkana črta predstavlja linearni padajoči trend.

V skladu z zadnjima dvema letoma je tudi leta 2024 velik del vseh obrazloženih mnenj izviral iz enega samega nacionalnega parlamenta, švedskega *Riksdaga*. Leta 2024 je izdal šest obrazloženih mnenj, kar predstavlja več kot 40 % skupnega števila. Druga obrazložena mnenja v letu 2024 so izdali francoski *Sénat* (2), irska *Houses of the Oireachtas* (2), češka *Poslanecká sněmovna* (1), italijanska *Camera dei Deputati* (1), madžarski *Országgyűlés* (1) in malteška *Kamra tad-Deputati* (1). To pomeni, da je leta 2024 obrazložena mnenja izdalo osem od 39 nacionalnih parlamentov ali parlamentarnih domov, kar je v skladu s preteklimi leti.

S tematskega vidika je bilo 14 obrazloženih mnenj, prejetih leta 2024, razpršenih in povezanih z 11 različnimi predlogi Komisije, pri čemer za nobenega od teh niso bila prejeta več kot tri obrazložena mnenja, tako kot v prejšnjem letu. Predlog, v zvezi s katerim je bilo predloženo največje število obrazloženih mnenj, je Poslovanje v Evropi: okvir za obdavčitev dohodkov (BEFIT) s tremi obrazloženimi mnenji, ki so predstavljala šest glasov⁶². To je bilo blizu praga, pri katerem mora Komisija pripraviti skupni odgovor⁶³, vendar še daleč od „rumenega kartona“, na podlagi katerega bi morala Komisija navesti razloge za ohranitev, spremembo ali umik predloga. Edini drugi predlog, v zvezi s katerim je bilo predloženo več kot eno obrazloženo mnenje, je bil predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih zahtev glede preglednosti zastopanja interesov, ki se izvaja v imenu tretjih držav, na notranjem trgu, pri čemer sta dve obrazloženi mnenji pomenili štiri glasove. V zvezi s preostalimi devetimi predlogi je bilo predloženo le po eno obrazloženo mnenje.

V naslednjem oddelku 3.2 so obravnavani ključni primeri predlogov, v zvezi s katerimi je bilo predloženo več kot eno obrazloženo mnenje. Priloga 1 vsebuje vse podrobnosti o vseh obrazloženih mnenjih.

⁶² Vsak nacionalni parlament ima dva glasova; v dvodomnem parlamentarnem sistemu ima vsak parlamentarni dom po en glas.

⁶³ Komisija se je zavezala, da bo, kadar bo v zvezi s predlogom predloženo znatno število obrazloženih mnenj („znatno“ v tem kontekstu pomeni, da število obrazloženih mnenj ustreza vsaj sedmim glasovom nacionalnih parlamentov), odgovorila s skupnim odgovorom, tudi če v zvezi z njim ne bo predloženih dovolj obrazloženih mnenj, da bi bil dosežen prag za „rumeni karton“, ki sproži obvezen pregled osnutka pravnega akta. Prag za „rumeni karton“ se doseže, ko število obrazloženih mnenj nacionalnih parlamentov predstavlja vsaj tretjino vseh glasov, ki so jim bili dodeljeni (tj. 18 od 54). Za osnutke zakonodajnih aktov, predložene na področju svobode, varnosti in pravice, je prag ena četrtnina glasov (14 od 54).

3.2 KLJUČNI PRIMERI

V zvezi s predlogom o **poslovanju v Evropi: okvir za obdavčitev dohodkov (BEFIT)**⁶⁴ so bila predložena tri obrazložena mnenja⁶⁵ in štiri mnenja v okviru političnega dialoga⁶⁶, ki izražajo pomisleke glede področja uporabe, subsidiarnosti in časovnega okvira. V vseh obrazloženih mnenjih in enem mnenju v okviru političnega dialoga je bilo navedeno, da EU ni pristojna za neposredno obdavčitev. V večini mnenj je bilo prav tako navedeno, da učinek tega predloga na države članice ni bil ustrezno ocenjen in je nejasen. Več parlamentarnih domov je poudarilo, da bi po njihovem mnenju ta predlog lahko škodoval njihovim državam, na primer, da bi prerazporeditev dobička bolj koristila velikim državam članicam (irska *Houses of the Oireachtas*), da bi enotna davčna osnova škodovala nacionalni ureditvi (nemški *Bundesrat*) ali da bi predlog lahko omejil učinek lastnih nacionalnih naložb za podporo inovacijam (poljski *Senat*). Nemški *Bundesrat* je prav tako zavrnil možnost čezmejne olajšave za izgubo in predlagal, naj se izvajanje predloga odloži, saj je menil, da je leto 2028 prezgodaj za združitev vseh različnih davčnih modelov. Italijanska *Camera dei Deputati* je menila, da je predlog v skladu z načelom subsidiarnosti in na splošno podpira njegove cilje, kot je določitev skupnih pravil za izračun obdavčljivega dohodka (velikih) skupin podjetij, ki delujejo v EU. Hkrati je opozorila na potrebo po nadaljnjih korakih v smeri sistemov obdavčitve dohodkov pravnih oseb, saj minimalna pravila, omejena na davčne osnove, sama po sebi ne zadostujejo za zmanjšanje nelojalne davčne konkurence v EU. Različni parlamenti so opozorili tudi na povečanje upravnega bremena, ki bi ga ta predlog ustvaril za podjetja in uprave.

Komisija je v svojih odgovorih vztrajala, da predlog spoštuje načeli subsidiarnosti in sorazmernosti, saj je njegov namen le določiti skupna pravila za določanje obdavčljivega dohodka velikih skupin podjetij. Navedla je, da predlog ne omejuje nacionalne pristojnosti na področju obdavčitve, saj bi imele države članice še vedno avtonomijo pri določanju lastnih davčnih stopenj in politik. V zvezi z morebitnimi tveganji vzpostavitve enotne davčne osnove je Komisija ugotovila, da je bil predlog zasnovan za zmanjšanje stroškov izpolnjevanja obveznosti ob hkratnem ustvarjanju enakih konkurenčnih pogojev po vsej EU. Komisija je prav tako navedla, da bi s poenostavitvijo in uskladitvijo na podlagi predloga EU postala privlačnejša za naložbe, s čimer bi se preprečili morebitni negativni učinki. Podobno se je sklicevala na oceno učinka. Ocenila je, da bi lahko predlog glede na nedavne podatke zmanjšal stroške izpolnjevanja obveznosti za do 65 %. V zvezi s časovnim okvirom je Komisija sicer priznala, da je treba omogočiti dovolj časa za prilagoditev, vendar je hkrati navedla, da predlog predvideva prehodno obdobje štirih let in pol po predlaganem začetku izvajanja 1. julija 2028. Opozorila je tudi na poenostavitev upravnih postopkov in s tem zmanjšanje upravnega bremena z enotnim in poenostavljenim sklopom pravil za izračun obdavčljivega dohodka. Komisija je poudarila tudi, da cilj predloga ni doseči najvišje možne stopnje usklajenosti med nacionalnimi davčnimi sistemi.

V zvezi s predlogom o **preglednosti zastopanja interesov v imenu tretjih držav**⁶⁷ sta bili predloženi dve obrazloženi mnenji in pet mnenj v okviru političnega dialoga. Francoski *Sénat*, madžarski *Országgyűlés*, italijanski *Senato della Repubblica* in italijanska *Camera dei Deputati* so izrazili dvom o primernosti uporabe člena 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) kot edine pravne podlage za direktivo. *Országgyűlés* ter irska *Dáil* in *Seanad Éireann* so v obrazloženih mnenjih trdili, da predlog krši načelo subsidiarnosti, saj bi uvedel največjo harmonizacijo in omejil diskrecijsko pravico držav članic. To bi lahko povzročilo znižanje

⁶⁴ COM(2023) 532 final.

⁶⁵ Irska *Dáil* in *Seanad Éireann*, malteška *Kamra tad-Deputati*, švedski *Riksdag*.

⁶⁶ Nemški *Bundesrat*, poljski *Senat*, italijanska *Camera dei Deputati* in češki *Senát*.

⁶⁷ COM(2023) 637 final – predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih zahtev glede preglednosti zastopanja interesov, ki se izvaja v imenu tretjih držav, na notranjem trgu in spremembi Direktive (EU) 2019/1937.

standardov preglednosti za države članice s strožjimi predpisi. S to trditvijo sta se strinjala tudi *Camera dei Deputati* in francoski *Sénat*. *Országgyűlés* je izrazil pomisleke o potrebi in dodani vrednosti ukrepanja na ravni EU, pri čemer je navedel, da obstoječi nacionalni predpisi zadostujejo in da skoraj polovica držav članic tega področja sploh ne ureja. Poleg tega je češki *Senát* pozval svojo vlado, naj predloga ne podpre, razen če bo bistveno spremenjen, nizozemska *Eerste Kamer* pa je poslala seznam vprašanj o predlogu.

Komisija je v svojih odgovorih pojasnila uporabo člena 114 PDEU in navedla, da je predlog primeren za ureditev položaja ponudnikov storitev na enotnem trgu ter obravnavo razlik med določbami držav članic, ki vplivajo na delovanje notranjega trga. Poudarila je, da predlog spoštuje načelo subsidiarnosti, saj obravnava čezmejna vprašanja, ki jih posamezne države članice ne morejo učinkovito rešiti same. Navedla je tudi, da so predlagani ukrepi sorazmerni s ciljem zagotavljanja preglednosti. Poleg tega je Komisija poudarila dodano vrednost ureditve na ravni EU, da se prepreči razdrobljenost notranjega trga in obravnava nadvladajoča narava dejavnosti zastopanja interesov s strani tretjih držav, kar zahteva usklajen pristop. Utemeljila je pristop največje harmonizacije, da se prepreči regulativna arbitraža in ustvarijo enaki konkurenčni pogoji, zmanjšajo stroški izpolnjevanja obveznosti ter prepreči tekmovanje v zniževanju regulativnih standardov.

4. PISNI POLITIČNI DIALOG Z NACIONALNIMI PARLAMENTI

Odnosi Komisije z nacionalnimi parlamenti poleg mehanizma za preverjanje subsidiarnosti, vzpostavljenega s Protokolom št. 2, zajemajo tudi številne druge dejavnosti, zlasti politični dialog, vzpostavljen leta 2006. Ta dialog omogoča pisne izmenjave o pobudah Komisije, h katerim želijo prispevati nacionalni parlamenti, ter o zadevah, ki jih želijo izpostaviti na lastno pobudo. Komisija je leta 2024 bistveno izboljšala način javne objave mnenj in obrazloženih mnenj nacionalnih parlamentov ter svojih odgovorov. Vzpostavila je novo spletno podatkovno zbirko⁶⁸, ki uporabnikom s številnimi možnostmi filtriranja omogoča lažji dostop do celotnega nabora mnenj in odgovorov od začetka mandata predsednika Jean-Clauda Junckerja leta 2014.

Poleg tega politični dialog vključuje tudi ustno razsežnost, ki je opisana v poglavju 5.

4.1 SPLOŠNE UGOTOVITVE

Nacionalni parlamenti so leta 2024 Komisiji poslali **252 mnenj**, kar je znatno zmanjšanje v primerjavi s 402 v letu 2023, vendar je to značilno za leto institucionalnega prehoda. Kljub temu je bilo zmanjšanje leta 2024 v primerjavi z zelo izrazitim nihanjem leta 2019, ko je bilo mnenj 73 % manj kot leta 2018, zmernejše, saj je bilo mnenj le 33 % manj kot leta 2023. Skupno število mnenj, prejetih v času prve Komisije Ursule von der Leyen, pa je še vedno precej manjše od števila mnenj, prejetih v drugem mandatu Komisije Joséja Manuela Barrosa in Komisije Jean-Clauda Junckerja.

Nacionalni parlamenti so še naprej uporabljali različne načine komuniciranja, ki jih omogoča politični dialog. V zvezi s tem je treba omeniti predvsem dve mnenji na lastno pobudo, ki ju je začel litovski *Seimas*. O njiju so razpravljali na posebnem srečanju skupine parlamentov v okviru priprav na plenarno zasedanje konference COSAC novembra 2024, nato pa so jih različni domovi sopodpisali in poslali Komisiji (eno mnenje je podpisalo še 11 parlamentarnih domov, drugo pa še 10 domov). Za zagotovitev skladnosti z metodologijo, ki jo je Komisija uporabila v prejšnjih

⁶⁸ <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/home>.

izdajah tega letnega poročila⁶⁹, ta dva dokumenta skupaj predstavljata 23 mnenj. Ta pristop ima dodatne posledice, ki so predstavljene in komentirane v tem poročilu, na primer znatno večji delež mnenj na lastno pobudo (36 v primerjavi s povprečjem 10 v prejšnjih letih) ali dejstvo, da sta v letu 2024 ponovno sodelovala dva parlamentarna domova, ki od leta 2016 nista sodelovala v političnem dialogu s Komisijo.

Podrobnejši pregled teh 252 mnenj kaže, da se jih je 119 (47 %) nanašalo na zakonodajne predloge, za katere se uporablja mehanizem za preverjanje subsidiarnosti⁷⁰, od teh pa je bilo 14 obrazloženih mnenj (5,6 % vseh mnenj). Preostalih 133 mnenj (53 %) se je nanašalo predvsem na nezakonodajne pobude (večinoma sporočila, pa tudi bele knjige in nekatera javna posvetovanja) ali pa so bila to mnenja na lastno pobudo, ki niso bila neposredno povezana s pobudo Komisije (36 mnenj). Porazdelitev je podobna kot v prejšnjem prehodnem letu 2019.

Točke, ki jih navedejo nacionalni parlamenti ali parlamentarni domovi, se znotraj Komisije posredujejo ustreznim članom Komisije in službam Komisije, ki tudi pripravijo odgovore. V primeru zakonodajnih predlogov se ti posredujejo tudi predstavnikom Komisije, ki sodelujejo v pogajanjih med sozakonodajalcema.

4.2 SODELOVANJE IN PODROČJE UPORABE

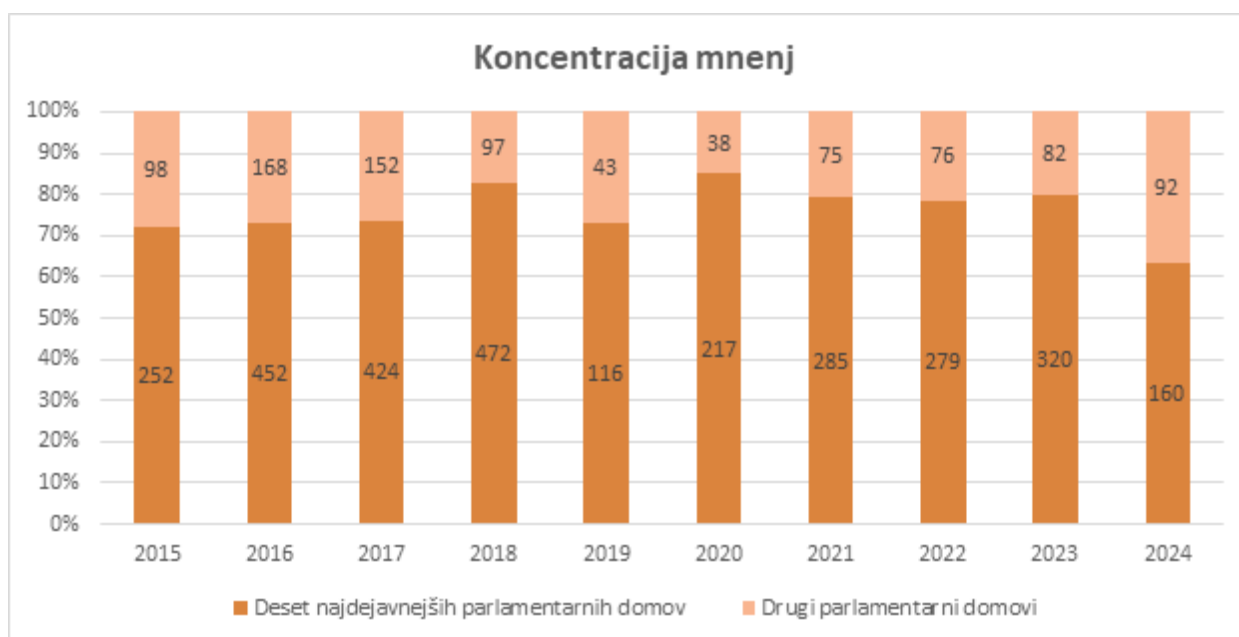
Podobno kot v prejšnjih letih se je število mnenj, poslanih Komisiji, med nacionalnimi parlamenti zelo razlikovalo. Deloma zaradi že omenjenih sopodpisanih mnenj na lastno pobudo se je število

⁶⁹ V skladu z metodologijo, uporabljeno v prejšnjih izdajah tega letnega poročila, se mnenje, ki ga sopodpiše več parlamentarnih domov, šteje za toliko mnenj, kolikor je domov, ki so ga podpisali. V preteklosti je bilo običajno, da je Komisija prejela sopodpisana mnenja domov Češke (dvodomni), Madžarske (enodomni), Poljske (dvodomni) in Slovaške (enodomni), kar je skupaj pomenilo šest mnenj.

⁷⁰ Za več informacij o mehanizmu za preverjanje subsidiarnosti in političnem dialogu glej https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments_sl. Nacionalni parlamenti ne preverjajo subsidiarnosti v zvezi z zakonodajnimi predlogi, ki se nanašajo na področja politike, za katera je izključno pristojna EU.

nacionalnih parlamentov ali parlamentarnih domov, ki *niso* izdali nobenega mnenja, v letu 2024 zmanjšalo⁷¹ na šest domov⁷² od 39. To pomeni, da parlamenti le treh držav članic⁷³ *niso* sodelovali v pisnem političnem dialogu. Od 33 sodelujočih parlamentarnih domov jih je šest⁷⁴ sodelovalo le s sopodpisanimi mnenji na lastno pobudo.

Deset najdejavnejših parlamentarnih domov je izdalo 160 mnenj (63,5 % vseh mnenj). To je omembe vredna izjema od trenda, opaženega v prejšnjih devetih letih, ko je deset najdejavnejših parlamentarnih domov v povprečju izdalo približno 80 % vseh mnenj⁷⁵. Leta 2024 je bilo deset najdejavnejših parlamentarnih domov romunska *Camera Deputaţilor* (41), italijanska *Camera dei Deputati* (26), španski *Cortes Generales* (18), nemški *Bundesrat* (17), češki *Senát* (16), romunski *Senat* (15), češka *Poslanecká sněmovna* (14), francoski *Sénat* (13), italijanski *Senato della Repubblica* (12) in švedski *Riksdag* (11). Devet od njih je bilo med najdejavnejšimi parlamentarnimi domovi tudi leta 2023. Glej Prilogo 2 glede števila mnenj, ki so jih poslali posamezni parlamentarni domovi.

Tako kot v prejšnjih letih so se mnenja, ki so jih poslali nacionalni parlamenti ali parlamentarnimi domovi, razlikovala po naravi. Nekateri nacionalni parlamenti oziroma parlamentarni domovi so se osredotočili predvsem na preverjanje skladnosti predloga Komisije z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti⁷⁶, drugi pa so navedli podrobnejše pripombe v zvezi z vsebino predlogov ali pa so poslali mnenja na lastno pobudo, ki se niso nanašala na konkreten predlog Komisije. Komisija je leta 2024 prejela 38⁷⁷ mnenj na lastno pobudo, ki so zajemala številne teme – od zakonodaje EU na področju veselja, varovanja zunanjih meja, onesnaževanja voda z nitrati iz kmetijskih virov do javnih naročil. Teme, obravnavane v več kot enem mnenju na lastno pobudo, so bile skupna kmetijska politika po letu 2027, razmere na Bližnjem vzhodu in 20. obletnica širitve leta 2004, pa tudi zgoraj omenjeni sopodpisani mnenji na lastno pobudo, ki ju je predložil litovski *Seimas*, o

⁷¹ 2023: 9, 2022: 7, 2021: 8, 2020: 12, 2019: 17, 2018: 10.

⁷² Glej Prilogo 3.

⁷³ Nacionalni parlamenti v Bolgariji, na Danskem in v Avstriji. 2023: 6, 2022: 5.

⁷⁴ Ciprski *Vouli ton Antiprosopon*, estonski *Riigikogu* (prejšnje mnenje prejeto leta 2016), latvijski *Saeima* (prejšnje mnenje prejeto leta 2016), poljski *Sejm*, finska *Eduskunta* in nemški *Bundestag*.

⁷⁵ 2023: 80 %, 2022: 79 %, 2021: 79 %, 2020: 85 %, 2019: 73 %, 2018: 83 %, 2017: 74 %, 2016: 73 %.

⁷⁶ Na primer španski *Cortes Generales* in portugalska *Assembleia da República*.

⁷⁷ 23 od teh mnenj sta predstavljali dve sopodpisani mnenji na lastno pobudo, ki ju je predložil litovski *Seimas*, o ustavitvi uvoza utekočinjenega zemeljskega plina iz Rusije in o varovanju zunanjih meja.

ustavitvi uvoza utekočinjenega zemeljskega plina iz Rusije in o varovanju zunanjih meja. Nacionalni parlamenti so izdali mnenja o različnih belih knjigah o izhodnih naložbah, nadzoru izvoza, možnostih za povečanje podpore raziskavam in razvoju, ki vključujejo tehnologije s potencialom za dvojno rabo, ter o tem, kako obvladati potrebe po digitalni infrastrukturi v Evropi. Čeprav se je intenzivnost političnega dialoga v letu 2024 zmanjšala, je bila opazna osredotočenost na nekatere predloge, ki so pritegnili precejšnjo pozornost nacionalnih parlamentov, v nasprotju z obrazloženimi mnenji, ki so bila, kot je navedeno zgoraj, večinoma razpršena po različnih predlogih.

4.3 GLAVNE TEME MNENJ V POLITIČNEM DIALOGU

Največ mnenj je bilo predloženih v zvezi z naslednjimi predlogi:

1. delovni program Komisije za leto 2024 (10 mnenj⁷⁸);
2. predlog direktive o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter gradivu spolne zlorabe otrok⁷⁹ (osem mnenj);
3. predlog za revizijo direktive o evropskih svetih delavcev, predlog za okrepitev policijskega sodelovanja v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi ter o okrepitvi Europolove podpore pri preprečevanju teh kaznivih dejanj in boju proti njim, predlog BEFIT* in predlog o preglednosti zastopanja interesov v imenu tretjih držav* (po sedem mnenj);
4. predlog za direktivo o pripravništvih in predlog o določitvi minimalnih pravil za preprečevanje in boj proti omogočanju nedovoljenega vstopa, tranzita in prebivanja v EU (po šest mnenj).

Poleg tega sta bili v zvezi s prejšnjo izdajo tega letnega poročila predloženi dve mnenji v letu 2024, ki sta obravnavani na koncu tega oddelka.

Tako kot v prejšnjih letih je osem nacionalnih parlamentov analiziralo **delovni program Komisije za leto 2024**⁸⁰, v zvezi s katerim je bilo predloženih 10 mnenj (sedem v letu 2024 in tri v letu 2023⁸¹). To je enako številu prejetih mnenj o delovnem programu Komisije za leto 2023. Ta mnenja so odražala analizo, ki so jo različni parlamentarni domovi izvedli v zvezi s prednostnimi nalogami programa v povezavi z njihovimi nacionalnimi politikami. V skladu z 42. polletnim poročilom konference COSAC⁸² se v skoraj 90 % parlamentarnih domov razpravlja o delovnem programu Komisije na različnih ravneh: skoraj vedno na ravni odborov za zadeve EU, v približno polovici v drugih odborih in v več kot tretjini na plenarnih sejah.

Mnenja nacionalnih parlamentov o delovnem programu za leto 2024 so razkrila soglasje o ključnih izzivih EU. Široka podpora je bila izražena Ukrajini, razvoju strategije za evropsko obrambno industrijo in pospeševanju širitvenega procesa na podlagi dosežkov in vrednot EU. Številni parlamentarni domovi so poudarili pomen zunanjepolitičnih partnerstev, npr. z Afriko, ter nadaljnje podpore vzhodnemu partnerstvu in južnemu sosedstvu. Prav tako je obstajalo soglasje o

⁷⁸ Tri mnenja so bila prejeta v letu 2023.

⁷⁹ V Prilogi 3 so navedene posamezne pobude Komisije, v zvezi s katerimi je bilo predloženih vsaj pet mnenj. Mnenja o predlogih, označenih z zvezdico (*), niso bila vključena v ta oddelek, ker so bila zanje predložena vsaj tri obrazložena mnenja in so zato že zajeta v oddelku 3.2 tega poročila.

⁸⁰ COM(2023) 638 final – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Delovni program Komisije za leto 2024 – Uresničevanje zastavljenega in priprave na prihodnost.

⁸¹ Leta 2024 so mnenja poslali hrvaški *Hrvatski Sabor*, nizozemski *Eerste in Tweede Kamer*, litovski *Seimas*, luksemburški *Chambre des Députés*, slovaška *Národná Rada* in romunska *Camera Deputaţilor*. Francoski *Sénat*, romunski *Senat* in švedski *Riksdag* so vsak poslali mnenje decembra 2023.

⁸² <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89279be0201927ba2f1630010/42nd+Bi-annual+Report+of+COSAC+final+version+adopted.pdf>.

tem, da je treba obravnavati podnebne spremembe, s poudarkom na določitvi cilja zmanjšanja do leta 2040 in zagotavljanju pravičnega prehoda. Več parlamentarnih domov je poudarilo pomen odpornosti v zvezi z vodo, trajnostnega kmetijstva in prehranske varnosti. Poleg tega se je pokazalo, da obstaja soglasje o tem, da je treba slediti razvoju umetne inteligence in urediti njeno uporabo, obravnavati migracijske izzive ter spolno zlorabo otrok na spletu in spolno izkoriščanje otrok, pri čemer je bilo pozvano k oblikovanju celovitih okvirov in okrepljenemu sodelovanju med državami članicami ter na mednarodni ravni. Druga ključna področja soglasja so vključevala pomembnost izobraževanja in predlagano skupno evropsko diplomo ter potrebo po zmanjšanju birokracije in upravnega bremena za spodbujanje konkurenčnosti in rasti. V mnenjih je bilo na splošno poudarjeno, da je potreben usklajen pristop EU k reševanju teh perečih izzivov ter k spodbujanju močnejše in odpornejše Evrope.

Komisija je v svojih odgovorih ponovno potrdila, da je še naprej zavezana podpori Ukrajini ob pripravah na uspešno širitev EU, katere cilj je spodbujanje dolgoročnega miru in stabilnosti v Evropi. Poudarila je, da bo širitev še naprej temeljila na dosežkih ter spoštovanju temeljnih vrednot, vključno s človekovimi pravicami in pravno državo. Te vrednote bodo še naprej temeljni pogoj za pristop k EU. Komisija je pozdravila podporo svojim ukrepom na področju obrambe in poudarila, da je bila predstavljena prva strategija za evropsko obrambno industrijo, ter pozvala države članice k povečanju naložb, povezanih z obrambo. Omenila je tudi svoj predlog za posodobitev pravnega okvira za boj proti tihotapljenju migrantov, s katerim je pokazala svojo zavezanost reševanju izzivov, povezanih z migracijami. Komisija je poudarila tudi svojo odločenost, da bo zeleni prehod dosežen na pravičen in vključujoč način ter da se bodo izvajale ključne pobude za napredek digitalne agende. Cilj teh pobud je okrepiti odpornost Evrope in zmanjšati upravno breme ter tako prispevati h krepitvi konkurenčnosti evropskih podjetij. V zvezi s kmetijstvom je Komisija poudarila, da je začetek strateškega dialoga o prihodnosti kmetijstva EU dragocena priložnost za sodelovanje s kmeti in drugimi ključnimi deležniki.

V zvezi s **predlogom direktive o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter gradivu spolne zlorabe otrok**⁸³ je bilo predloženih osem mnenj, vključno z enim obrazloženim mnenjem. Češka *Poslanecká sněmovna* in italijanska *Camera dei Deputati* sta dvomili o potrebi po ukrepanju na ravni EU in trdili, da nekateri vidiki predloga presegajo pristojnosti EU. Francoski *Sénat* je prav tako menil, da določbe, kot je opredelitev pojma „gradivo spolne zlorabe otrok“, neupravičeno posegajo v nacionalne pristojnosti. Po drugi strani pa je romunska *Camera Deputaților* opozorila, da v predlogu „spolno izsiljevanje“ ali „maščevalna pornografija“ nista opredeljena kot samostojni kaznivi dejanji, čeprav se priznava, da sta vse bolj razširjena. Več parlamentarnih domov (italijanska *Camera dei Deputati*, francoski *Sénat*, romunska *Camera Deputaților*) je izrazilo pomisleke glede določbe predloga, ki bi nevladnim organizacijam omogočila odkrivanje in analiziranje gradiva spolne zlorabe otrok, pri čemer so se sklicevali na morebitna nasprotja interesov ali navedli, da je to bolj naloga nacionalnih organov. Nemški *Bundesrat* je opozoril, da bi ustanovitev Centra EU za preprečevanje spolne zlorabe otrok in boj proti njej ustvarila dodatne zmogljivosti centralnega upravljanja na ravni EU, vendar ne bi smela povzročiti dodatnega upravnega bremena za države članice.

Komisija je v svojih odgovorih trdila, da je predlog v skladu z načelom subsidiarnosti. Poudarila je, da je ravnanje, pri katerem se grozi z deljenjem gradiva spolne zlorabe otrok z namenom pridobitve dodatnega gradiva spolne zlorabe otrok, zajeto v drugih določbah predloga. Glede vloge nevladnih organizacij je Komisija pojasnila, da te ne bi prevzele naloge, ki bi jih morali opravljati nacionalni organi. Namesto tega naj bi bile zadevne določbe potrebne za zagotovitev pravne varnosti za dejavnosti nacionalnih telefonskih klicnih števil za pomoč in podobnih organizacij.

⁸³ COM(2024) 60 final – predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter gradivu spolne zlorabe otrok in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ (prenovitev).

Komisija se je seznanila s predlogom nemškega *Bundesrata* za zmanjšanje obveznosti zbiranja podatkov, zahtevanih v predlogu, vendar je vztrajala, da je zbiranje podatkov o preprečevanju in pomoči žrtvam bistveno za oceno učinkovitosti ukrepov, sprejetih na tem področju.

Več nacionalnih parlamentov je predložilo mnenja o predlogih uredbe⁸⁴ (sedem mnenj, vključno z enim obrazloženim mnenjem) o **okrepitvi policijskega sodelovanja v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi ter o okrepitvi Europolove podpore pri preprečevanju teh kaznivih dejanj in boju proti njim** ter direktive⁸⁵ (šest mnenj) o **določitvi minimalnih pravil za preprečevanje pomoči pri nedovoljenem vstopu, tranzitu in prebivanju v EU in boj proti njej**. Švedski *Riksdag* je v obrazloženem mnenju menil, da nekateri vidiki predloga preveč posegajo v pristojnosti držav članic, in pozval k bolj poglobljeni analizi potrebe po predlaganih ukrepih in njihove sorazmernosti, zlasti glede razširitve operativnega mandata Europola. Pritožil se je, da predlogu ni bila priložena ocena učinka. Nemški *Bundesrat* je prav tako kritiziral dejstvo, da bi se z uredbo ustanovil center, povezan z Europolom, saj je menil, da bi bilo treba to odločitev prepustiti upravnemu odboru Europola, in navedel, da bi bilo treba predlog na splošno preučiti z vidika njegove sorazmernosti. Pozval je, naj se pojasnijo naloge Europola, Eurojusta in Frontexa ter pristojnosti strokovnjakov in uradnikov za zvezo, napotenih v novi center. Italijanska *Camera dei Deputati* je pozdravila razširitev obsega pristojnosti EU na tem področju, vendar je izrazila pomisleke glede morebitnega upravnega bremena zaradi zbiranja in poročanja statističnih podatkov. Zavzela se je tudi za preoblikovanje izjem za humanitarne dejavnosti. Oba češka parlamentarna domova sta sicer na splošno podprla predloge, vendar sta izrazila pomisleke glede morebitnega bremena za državni proračun in socialno okolje ter navedla, da je treba zagotoviti nekatera pojasnila ter uskladiti kazniva dejanja in sankcije. Romunska *Camera Deputaților* je poudarila pomen jasnega razlikovanja med omogočanjem nedovoljenih migracij in zagotavljanjem humanitarne pomoči ter pozvala k zagotavljanju varstva pravic migrantov in pomoči. Nizozemska *Eerste Kamer* je poslala sklop vprašanj političnih skupin o obeh predlogih, pri čemer je izrazila pomisleke glede razširitve mandata Europola in njegove sorazmernosti. Več parlamentarnih skupin je v svojih vprašanjih izrazilo tudi pomisleke glede vpliva na organizacije za humanitarne pomoč, ki so bile po njihovem mnenju v zadnjih letih sistematično kriminalizirane, in pozvalo k pojasnitvi razlikovanja med humanitarne pomočjo in trgovino z ljudmi.

Komisija je v svojih odgovorih pojasnila, da bo center, ki bo ustanovljen, izboljšal usklajevanje in podporo državam članicam v boju proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi. V svojih odgovorih švedskemu *Riksdagu* in nemškemu *Bundesratu* je poudarila, da so predlogi glede na nadnacionalno naravo teh kaznivih dejanj potrebni in sorazmerni za učinkovit boj proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi. Poleg tega se je seznanila s predlogom italijanske *Camera dei Deputati* glede natančnejše opredelitve izjeme za humanitarne dejavnosti.

⁸⁴ COM(2023) 754 final – predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o okrepitvi policijskega sodelovanja v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi, o okrepitvi Europolove podpore pri preprečevanju teh kaznivih dejanj in boju proti njim ter spremembi Uredbe (EU) 2016/794.

⁸⁵ COM(2023) 755 final – predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi minimalnih pravil za preprečevanje pomoči pri nedovoljenem vstopu, tranzitu in prebivanju v Uniji in boj proti njej ter o nadomestitvi Direktive Sveta 2002/90/ES in Okvirnega sklepa Sveta 2002/946 PNZ.

V zvezi s predlogom **direktive o pripravništvih**⁸⁶ je bilo predloženih sedem mnenj, vključno z enim obrazloženim mnenjem⁸⁷. Švedski *Riksdag* je v obrazloženem mnenju menil, da je predlog preobsežen, saj presega pristojnosti EU na področju izobraževanja ter dostopa do socialne varnosti in plačila, poleg tega pa ne upošteva različnih sistemov in razmer v državah članicah. Več parlamentarnih domov je v mnenjih v okviru političnega dialoga poudarilo, da opredelitev pripravništva iz predloga ni združljiva z njihovo nacionalno zakonodajo, in opozorilo, da je treba pojasniti področje uporabe direktive. En parlamentarni dom je zahteval pojasnila glede uporabe direktive za pripravnike iz tretjih držav. Dva parlamentarna domova sta preprosto potrdila skladnost predloga z načelom subsidiarnosti.

Komisija je v svojih odgovorih poudarila, da predlog obravnava izključno delovne pogoje pripravnikov in ne vpliva na vprašanja, povezana z učno vsebino ali vsebino usposabljanja pripravništev, niti na dostop pripravnikov do socialne varnosti. Poleg tega je v poročilu o oceni učinka, ki je priložen njenemu predlogu⁸⁸, priznala raznolikost regulativnih pristopov držav članic k različnim vrstam pripravništev. Komisija je ponovila, da predlog od držav članic ne zahteva, da ponovno opredelijo status, ki ga imajo pripravniki v skladu z nacionalno zakonodajo, ali da uvedejo nov status. V svoji opredelitvi „pripravništva“ je namerno izpustila sklicevanje na „delovno razmerje“, da bi se izognila vrzelim pri uporabi direktive o preprečevanju kot pripravništvo prikritih rednih delovnih razmerij. Komisija je potrdila tudi, da se bo predlog uporabljal za pripravnike iz tretjih držav, ki opravljajo pripravništvo v EU.

Predlog direktive o **ustanavljanju in delovanju evropskih svetov delavcev ter učinkovitem izvrševanju pravic do nadnacionalnega obveščanja in posvetovanja**⁸⁹ je pritegnil precejšnjo pozornost nacionalnih parlamentov, v zvezi z njim pa je bilo predloženih sedem mnenj⁹⁰. Dva parlamentarna domova sta poslala pozitivno mnenje, štirje parlamentarni domovi pa so izrazili pomisleke, da bi predlagani ukrepi povečali regulativno breme in stroške za podjetja, kar bi lahko vplivalo na njihovo konkurenčnost. Nekateri parlamentarni domovi so tudi zahtevali, da se pojasni opredelitev nadnacionalnih zadev. Več parlamentarnih domov se je strinjalo, da je treba uravnotežiti zastopanost spolov, vendar so izpostavili težave s fiksnimi kvotami uravnotežene zastopanosti spolov v evropskih svetih delavcev.

Komisija je v svojih odgovorih pojasnila, da je namen predloga izboljšati učinkovitost okvira za obveščanje in posvetovanje z zaposlenimi na nadnacionalni ravni ter povečati dodano vrednost evropskih svetov delavcev za delavce in podjetja. V svoji oceni učinka je preučila različne možnosti politik in ni našla dokazov o morebitnih negativnih učinkih na stroške in cenovno konkurenčnost podjetij, mednarodno konkurenčnost ter inovacijsko zmogljivost. Komisija je poudarila, da je v skladu z opredelitvijo nadnacionalnih zadev v predlogu potrebna vzročna zveza med ukrepi, predlaganimi v eni državi članici, in posledicami, ki nastanejo v drugi državi članici. Namen tega je preprečiti, da bi se v evropskih svetih delavcev razpravljalo o izključno lokalnih

⁸⁶ COM(2024) 132 final – predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o izboljšanju in izvrševanju zagotavljanja delovnih pogojev pripravnikov ter boju proti kot pripravništvo prikritim rednim delovnim razmerjem (direktiva o pripravništvih).

⁸⁷ Švedski *Riksdag* (obrazloženo mnenje), italijanska *Camera dei Deputati* (dve mnenji, eno samo o COM(2024) 132 final in eno, ki se nanaša tudi na COM(2024) 133 final), italijanski *Senato*, romunski *Senat*, španski *Cortes Generales*, portugalska *Assembleia da República*.

⁸⁸ SWD(2024) 67 final.

⁸⁹ COM(2024) 14 final – predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2009/38/ES glede ustanavljanja in delovanja evropskih svetov delavcev ter učinkovitega izvrševanja pravic do nadnacionalnega obveščanja in posvetovanja.

⁹⁰ Češka *Poslanecká sněmovna*, italijanska *Camera dei Deputati*, italijanski *Senato*, romunski *Senat*, nemški *Bundesrat*, irska *Houses of the Oireachtas*, španski *Cortes Generales*.

vprašanjih, hkrati pa zagotoviti, da so ti sveti vključeni, kadar je verjetno, da bodo posledice odločitev vodstva vplivale na delavce v več kot eni državi članici. V zvezi z uravnoteženo zastopanostjo spolov je Komisija poudarila predlagane določbe, da si pogajalske strani prizadevajo doseči uravnoteženo zastopanost spolov, če je to pravno in dejansko izvedljivo v konkretni situaciji, ne da bi to vplivalo na nacionalno zakonodajo o volitvah predstavnikov delavcev.

V zvezi z **letnim poročilom 2022 o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter o odnosih z nacionalnimi parlamenti**⁹¹ sta bili predloženi dve mnenji, poslani leta 2024. Švedski *Riksdag*⁹² se je spraševal, (i) zakaj se je število obrazloženih mnenj v zadnjih letih zmanjšalo, pri čemer je opozoril na znatno izboljšanje utemeljitev Komisije za skladnost njenih predlogov z načelom subsidiarnosti od leta 2010, (ii) ali nacionalni parlamenti, ki ne vložijo ugovora v okviru mehanizma za preverjanje subsidiarnosti, tega ne storijo, ker nimajo ugovorov ali ker menijo, da ta mehanizem ni učinkovit ali ustrezen, in (iii) ali ti parlamenti uporabljajo alternativne načine izvajanja vpliva. Italijanska *Camera dei Deputati*⁹³ je kritizirala poročilo Komisije zaradi pomanjkanja statističnih podatkov in informacij o različnih vidikih odgovorov Komisije na mnenja nacionalnih parlamentov, kot je ocena njihove kakovosti. Pozvala je tudi, naj se poglobijo vezi med Komisijo in nacionalnimi parlamenti, ter podala več priporočil za izboljšanje zakonodajnega postopka, vključno s podrobnejšimi utemeljitvami predlogov, večjo vključenostjo nacionalnih parlamentov in boljšimi ocenami učinka. Poudarila je tudi, da je treba izboljšati preglednost dejavnosti Sveta in dostop do njegovih dokumentov, ter predlagala začetek razprave o namenu in metodah zakonodaje EU, zlasti glede na morebitno širitev EU.

Ta mnenja je treba obravnavati v povezavi z zahtevami in predlogi, ki so jih nacionalni parlamenti skupaj izrazili v prispevku z 72. plenarnega zasedanja Konference odborov parlamentov za zadeve Unije (COSAC) oktobra 2024⁹⁴. Komisija se je odzvala⁹⁵ na pomisleke glede zmanjšanja števila obrazloženih mnenj nacionalnih parlamentov in pojasnila, da je to verjetno posledica uspešnega izvajanja njene agende in orodij za boljše pravno urejanje ter strožjega preverjanja spoštovanja načela subsidiarnosti pri pripravi njenih pobud. Prav tako je poudarila, da zmanjšanje očitno ni posledica enakovrednega zmanjšanja preverjanj subsidiarnosti, ki jih izvajajo nacionalni parlamenti, saj je večina mnenj, ki so jih ti parlamenti izdali v okviru političnega dialoga v preteklih treh letih, zajemala predloge, za katere se uporablja preverjanje subsidiarnosti, v številnih od teh mnenj pa je bilo izrecno navedeno, da so zakonodajni predlogi skladni z načelom subsidiarnosti. To ugotovitev so podprli odgovori nacionalnih parlamentov na vprašalnik za pripravo 42. polletnega poročila konference COSAC ter mnenja in obrazložena mnenja, ki jih je prejela Komisija in iz katerih je razvidno, da je od leta 2019 vsaj 29 parlamentarnih domov od 39 (21 nacionalnih parlamentov od 27) opravilo preverjanje subsidiarnosti. Obrazložena mnenja niso edini način za izražanje rezultatov preverjanja subsidiarnosti, ki ga opravijo nacionalni parlamenti.

V zvezi s tem je Komisija spomnila na pomembno vlogo, ki jo imajo nacionalni parlamenti v evropskem ustavnem okviru in pri oblikovanju politik EU. Poleg tega je Komisija poudarila, da

⁹¹ COM(2023) 640 final, objavljeno oktobra 2023.

⁹² <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20392> (švedska različica: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20391>).

⁹³ <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20388> (italijanska različica: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20387>).

⁹⁴ Glej oddelek 5.2

⁹⁵ C(2024) 5649 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20407> (švedska različica: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20408>), in C(2024) 7221 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21001> (italijanska različica: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21000>).

podpira nacionalne parlamente in njihovo preverjanje subsidiarnosti, tudi z zagotavljanjem podrobnih odgovorov na njihova mnenja ter opozarjanjem ustreznih članov Komisije in njenih služb na njihove pomisleke. Prav tako je poudarila pomen političnega dialoga z nacionalnimi parlamenti, ki jim omogoča, da prispevajo k evropskemu postopku odločanja, ter ugotovila, da številni nacionalni parlamenti to priložnost izkoriščajo za sodelovanje v zgodnjih fazah postopka. Komisija je nacionalne parlamente spodbudila k sodelovanju v pozivih k predložitvi dokazov in javnih posvetovanjih ter izrazila pripravljenost za okrepitev dialoga z nacionalnimi parlamenti prek uveljavljenih kanalov komunikacije in sodelovanja. Komisija⁹⁶ je glede kakovosti odgovorov na mnenja nacionalnih parlamentov spomnila na 37. polletno poročilo konference COSAC⁹⁷, v skladu s katerim je velika večina (domov nacionalnih parlamentov) navedla, da je Evropska komisija vprašanja, izpostavljena v njihovih mnenjih, večinoma obravnavala v okviru političnega dialoga.

5. STIKI, OBISKI, SREČANJA, KONFERENCE IN DRUGE DEJAVNOSTI

5.1 Obiski Komisije v nacionalnih parlamentih in srečanja z njimi

Ustni politični dialog med Komisijo in nacionalnimi parlamenti poteka v različnih oblikah. Vključuje obiske članov Komisije v nacionalnih parlamentih, udeležbo članov Komisije na medparlamentarnih sejah odborov, ki jih organizira Evropski parlament, in na konferencah, kot so tiste, ki jih organizira COSAC, informativne predstavitve Komisije stalnim predstavnikom nacionalnih parlamentov v Bruslju ter redne izmenjave o delovnih programih Komisije.

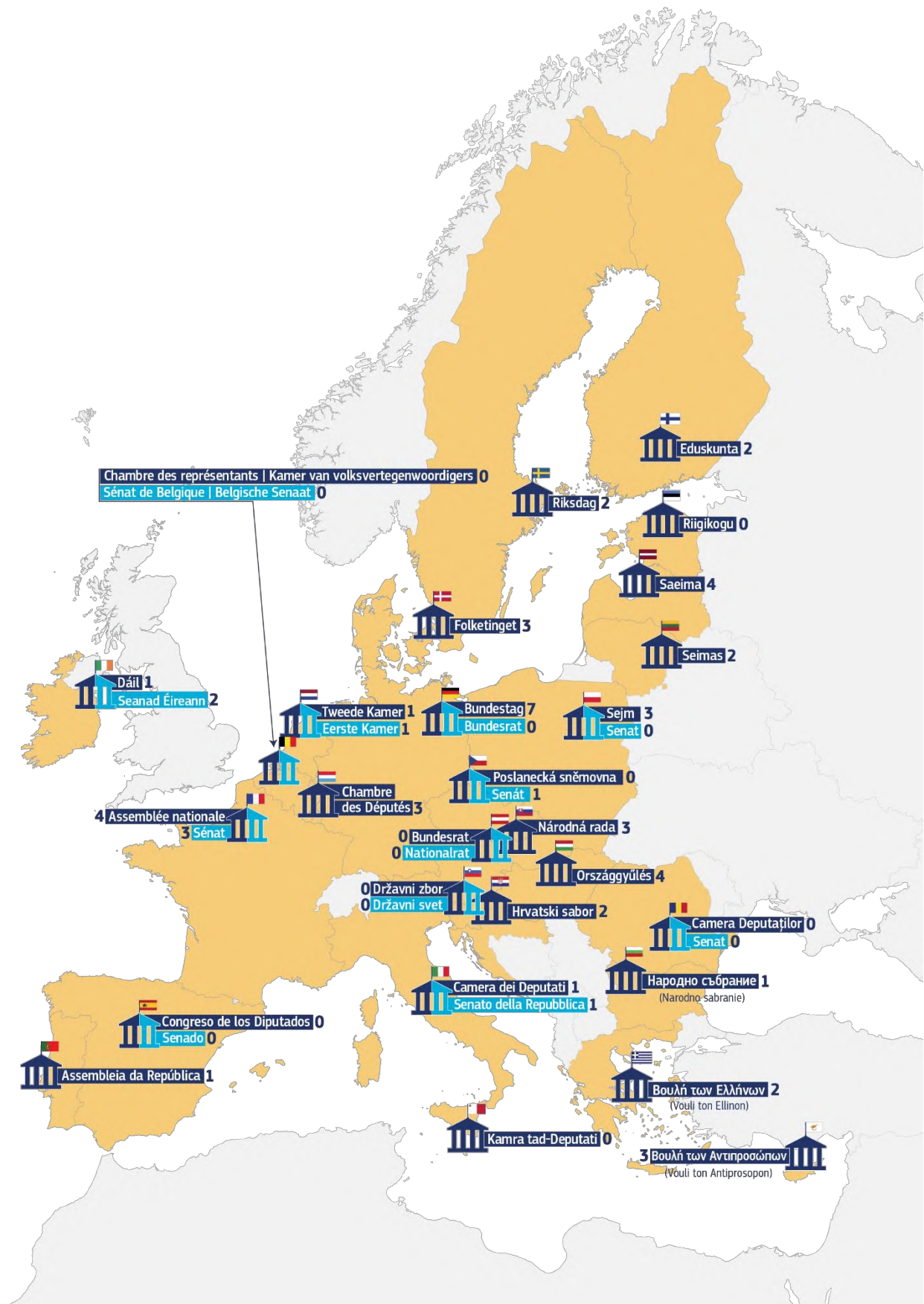
Leta 2024 so se člani Komisije udeležili 57 obiskov nacionalnih parlamentov in srečanj z delegacijami nacionalnih parlamentov, pri čemer je bila zajeta večina parlamentarnih domov (24 od 39). To je manj kot v prejšnjih štirih letih (127 obiskov v letu 2023, 143 v letu 2022, 130 v letu 2021, 101 v letu 2020), vendar je zelo podobno številu obiskov in srečanj v prejšnjem prehodnem letu (2019), ko jih je bilo 55. Komisija je leta 2024 prejela tudi večje število obiskov skupin uslužbencev – v nekaterih primerih skupaj s poslanci parlamentov – iz različnih nacionalnih parlamentov, ki so želeli pridobiti neposredne informacije o načinih interakcije in obstoječih komunikacijskih kanalih med Komisijo in nacionalnimi parlamenti⁹⁸.

⁹⁶ C(2024) 7221 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21001> (italijanska različica: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21000>).

⁹⁷ 37. polletno poročilo konference COSAC – *Developments in European Union Procedures and Practices Relevant to Parliamentary Scrutiny* (Razvoj postopkov in praks Evropske unije, pomembnih za parlamentarni nadzor): <https://ipexl.europarl.europa.eu/IPEXL-WEB/download/file/082d29087ee8684c017f0e1b03990203/37th+Bi-annual+Report+of+COSAC.pdf> (stran 7).

⁹⁸ Ti obiski niso prikazani na spodnjem zemljevidu.

Število obiskov članov Komisije v nacionalnih parlamentih
in srečanj z njimi v letu 2024 (skupaj za vse države članice: 57)

5.2 Medparlamentarna srečanja in konference

Člani Komisije so se leta 2024 udeležili naslednjih medparlamentarnih srečanj in konferenc⁹⁹:

- konference COSAC¹⁰⁰,
- evropskega parlamentarnega tedna¹⁰¹,
- skupine za skupni parlamentarni nadzor Europolu¹⁰²,
- različnih medparlamentarnih konferenc¹⁰³.

V obdobju poročanja sta bili v Belgiji in na Madžarskem, državah, ki sta takrat predsedovali Svetu Evropske unije, sklicani dve srečanja predsednikov konference COSAC (januar in julij) in dve plenarni seji konference COSAC (marec in oktober). Po vsaki plenarni seji so bili izdani sklepne ugotovitve¹⁰⁴, prispevek¹⁰⁵ in polletno poročilo. Eden od delov prispevka, objavljenega po marčevskem plenarnem zasedanju konference COSAC, je bil namenjen skupnemu prispevku nacionalnih parlamentov k strateškim smernicam za obdobje 2024–2029, česar med prejšnjima institucionalnima prehodoma v letu 2014 in letu 2019 ni bilo. Komisija je predložila pisne odgovore na prispevke, ki jih je sprejela konferenca COSAC¹⁰⁶.

Na sejah konference COSAC v letu 2024 so bili obravnavani (i) prednostne naloge obeh predsedstev Sveta (Belgije in Madžarske), (ii) evropski steber socialnih pravic, (iii) širitev in njen vpliv na prihodnost EU, (iv) pregled evropskega zakonodajnega obdobja 2019–2024 in obeti za strateško agendo Sveta za obdobje 2024–2029, (v) politika enakosti spolov ter zastopanost žensk in moških v parlamentu, (vi) odprta strateška avtonomija, demokracija in pravna država, (vii) stanje širitve EU na Zahodni Balkan in vzhod, (viii) stanje v EU v letu institucionalnega prehoda in 15-letna uporaba Lizbonske pogodbe, (xi) evropski demografski trendi in odzivi na nacionalni in evropski ravni ter (x) evropska varnost in obramba. Komisarji Nicolas Schmit, Thierry Breton in Olivér Várhelyi so se udeležili dveh sej COSAC, izvršni podpredsednik Maroš Šefčovič pa je na 72. plenarnem zasedanju spregovoril prek videa, v katerem je poudaril, da bodo nacionalni parlamenti tudi v naslednjih petih letih še naprej imeli vodilno vlogo.

⁹⁹ Za več podrobnosti glej poročilo Evropskega parlamenta o odnosih med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

¹⁰⁰ Konferenca COSAC – na kateri ima Komisija status opazovalke – je edini medparlamentarni forum, vključen v Pogodbi (v Protokol št. 1 o vlogi nacionalnih parlamentov v EU). Za več informacij glej <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

¹⁰¹ Evropski parlamentarni teden združuje poslance parlamentov iz držav članic EU, držav kandidatki in opazovalke za razpravo o ekonomskih, proračunskih, okoljskih in socialnih zadevah. Leta 2024 je potekal 12. in 13. februarja. Izvršni podpredsednik Valdis Dombrovskis je imel uvodni nagovor na otvoritveni seji. Komisarja Mairead McGuinness je predstavila izmenjavo mnenj s povabljenimi oblikovalci politik na medparlamentarni seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve. Komisar Johannes Hahn je imel uvodni nagovor na medparlamentarni seji Odbora za proračun z naslovom Izkušnje, pridobljene z instrumentom NextGenerationEU: nacionalni in evropski pogledi na to, kako se lahko proračun EU odzove v času krize.

¹⁰² Skupina za skupni parlamentarni nadzor Europolu se je na 14. in 15. seji sestala 18. in 19. februarja v Gentu (Belgija) ter 12. novembra v Evropskem parlamentu. Komisarja Ylva Johansson se je prve seje udeležila osebno, na drugi seji pa je bilo predvajano njeno video sporočilo.

¹⁰³ Medparlamentarne konference za skupno zunanjo in varnostno politiko ter skupno varnostno in obrambno politiko (SZVP/SVOP), ki je potekala 9. in 10. septembra, sta se udeležila komisar Olivér Várhelyi in visoki predstavnik/podpredsednik Josep Borrell. Na medparlamentarni konferenci je bilo predvajano video sporočilo komisarke Elise Ferreira o stabilnosti, ekonomskem usklajevanju in upravljanju (oktober).

¹⁰⁴ [Sklepne ugotovitve, sprejete na 71. zasedanju konference COSAC](#), in [sklepne ugotovitve, sprejete na 72. zasedanju konference COSAC](#) (v angleščini in francoščini).

¹⁰⁵ [Prispevek, sprejet na 71. zasedanju konference COSAC](#), in [prispevek, sprejet na 72. zasedanju konference COSAC](#) (v angleščini in francoščini).

¹⁰⁶ [Odgovor Komisije na prispevek, sprejet na 71. zasedanju konference COSAC \(Priloga\)](#), in [odgovor Komisije na prispevek, sprejet na 72. zasedanju konference COSAC \(Priloga\)](#) (na voljo v angleščini).

Kar zadeva njihovo sodelovanje pri oblikovanju politik EU, so nacionalni parlamenti na 72. plenarnem zasedanju konference COSAC oktobra 2024 skupaj oblikovali več zahtev in predlogov. Zlasti so pozvali k (i) uvedbi posredne pravice do zakonodajne pobude v obliki „zelenega kartona“ za nacionalne parlamente, (ii) izboljššanemu dostopu do dokumentov Sveta, (iii) redni udeležbi članov Komisije na zasedanjih konference COSAC, (iv) okrepljenemu dialogu med nacionalnimi parlamenti in Komisijo, zlasti pri pripravi strateških smernic in letnih delovnih programov, ter (v) olajšanju preverjanja subsidiarnosti s podaljšanjem roka, ki je na voljo nacionalnim parlamentom, z osmih na deset tednov in znižanjem praga za „rumeni karton“ na četrtnino oddanih glasov.

Komisija se je v svojem odgovoru strinjala s konferenco COSAC, da imajo nacionalni parlamenti ključno vlogo pri krepitvi demokratičnih vrednot, izrazila pripravljenost za nadaljnji razvoj dialoga z njimi in jih spodbudila k zgodnejšemu vključevanju v politični proces – že v fazi, ko se na ravni EU razmišlja o novi zakonodaji in se jo pripravlja. V zvezi s tem je Komisija priznala skupni prispevek nacionalnih parlamentov k strateški agendi za obdobje 2024–2029 prek prispevka k 71. zasedanju konference COSAC in spodbudila tovrstno skupno udejstvovanje tudi v prihodnje. Pozdravila je tudi mnenja in informacije nacionalnih parlamentov v okviru političnega dialoga o njihovih prednostnih nalogah v zvezi s točkami, ki se odražajo v sprejetih delovnih programih Komisije. Tak prispevek je lahko tudi zgodnji element preverjanja subsidiarnosti v zakonodaji EU, ki ga izvajajo nacionalni parlamenti. Komisija se je seznanila s predlogom konference COSAC glede nadaljnje okrepitve preverjanja subsidiarnosti, ki ga izvajajo nacionalni parlamenti, s podaljšanjem roka z osmih na deset tednov in znižanjem praga za „rumeni karton“. Vendar je menila, da bolj kot taki ukrepi, ki bi zahtevali spremembe Pogodbe, intenzivnejši politični dialog in medparlamentarna srečanja med nacionalnimi parlamenti in Komisijo¹⁰⁷ že ponujajo možnosti za nadaljnje izboljšanje uporabe načel subsidiarnosti in sorazmernosti v zakonodaji EU.

6. VLOGA REGIONALNIH PARLAMENTOV

Regionalni parlamenti posredno prispevajo k preverjanju subsidiarnosti. V skladu s Protokolom št. 2 se vsak nacionalni parlament pri preverjanju subsidiarnosti osnutkov zakonodajnih aktov EU za namene izdaje obrazloženega mnenja posvetuje, kadar je to primerno, z regionalnimi parlamenti, ki imajo zakonodajna pooblastila.

Poslanci regionalnih parlamentov so zastopani tudi v Evropskem odboru regij. Ta izvaja dejavnosti spremljanja prek mreže za spremljanje subsidiarnosti in svoje spletne platforme, namenjene podpiranju sodelovanja regionalnih parlamentov z zakonodajnimi pooblastili pri mehanizmu zgodnjega opozarjanja o subsidiarnosti (REGPEX)¹⁰⁸.

¹⁰⁷ Tako kot leta 2023 tudi leta 2024 ni bila uporabljena možnost organizacije neformalnih spletnih izmenjav konference COSAC s člani Komisije, ki je bila vzpostavljena leta 2021 in se je nadaljevala leta 2022.

¹⁰⁸ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Za več podrobnosti o dejavnostih Evropskega odbora regij na področju preverjanja subsidiarnosti glej oddelek 2.4.

V Pogodbah ni izrecnih določb o neposredni interakciji med Komisijo in regionalnimi parlamenti, vendar Komisija upošteva njihove prispevke in nanje odgovori. Nekateri regionalni parlamenti¹⁰⁹ so Komisiji še naprej pošiljali resolucije: 38 resolucij leta 2024 v primerjavi z 32 resolucijami leta 2023, 72 resolucijami leta 2022, 50 resolucijami leta 2021 in 33 resolucijami leta 2020. Nekatere med njimi so se osredotočale na določena sporočila¹¹⁰ in predloge¹¹¹ Komisije, druge pa so obravnavale različna druga aktualna vprašanja. Drugi parlamenti so sodelovali pri javnih posvetovanjih Komisije, čeprav je do zdaj ta kanal dejavno uporabljal le en regionalni parlament, ki je predložil odgovore v okviru več javnih posvetovanj, ki jih je začela Komisija¹¹². En regionalni parlament je uporabil drug kanal in predložil pet mnenj prek svojega nacionalnega parlamenta¹¹³.

7. SKLEPNA UGOTOVITEV

Leto 2024 je bilo prehodno leto, kar se je odražalo v različnih vidikih odnosov med Komisijo in nacionalnimi parlamenti. V primerjavi s preteklimi štirimi leti je to pomenilo, da so nacionalni parlamenti predložili manj mnenj, čeprav zmanjšanje ni bilo tako veliko kot v prejšnjem prehodnem letu 2019. O predlogih, za katere se uporablja preverjanje subsidiarnosti, je bilo razmeroma manj mnenj, bilo je manj obiskov in srečanj, vendar skoraj enako število kot v prejšnjem prehodnem letu, člani Komisije pa so se manj udeleževali medparlamentarnih dogodkov.

Ponovno je večino obrazloženih mnenj izdal en nacionalni parlament, v tem primeru švedski *Riksdag*. Nacionalni parlamenti so še naprej kazali veliko zanimanje za delovni program Komisije in so predložili deset mnenj o delovnem programu Komisije za leto 2023, kar je enako kot za izdajo za leto 2022. Regionalni parlamenti so še naprej sodelovali s Komisijo, saj so o različnih aktualnih vprašanjih predložili nekaj več resolucij kot prejšnje leto.

¹⁰⁹ Regionalni parlamenti: Valonije in regije Bruselj – glavno mesto in nemško govoreče skupnosti v Belgiji (Belgija), Bavarske in Porenje-Pfalške (Nemčija), Balearskih otokov, Baskije in Navarre (Španija), Emilije - Romanje (Italija), Salzburga in Zgornje Avstrije (Avstrija), Podkarpatske (Poljska); evropska konferenca predsednikov nemških in avstrijskih deželnih parlamentov, deželni svet Južne Tirolske, parlament nemško govoreče skupnosti v Belgiji skupaj z nemškima Bundestagom in Bundesratom in avstrijskim Bundesratom, medregijski parlamentarni svet (Posarje in Porenje-Pfalška (Nemčija), Grand Est (Francija), Luxembourg (Luksemburg), Valonija, Federacija Valonija – Bruselj in nemško govoreča skupnost v Belgiji (Belgija). Najdejavnejša regionalna parlamenta sta bila parlamenta Bavarske (12) in Balearskih otokov (11). Evropska konferenca predsednikov nemških in avstrijskih regionalnih parlamentov, regionalna skupščina Južne Tirolske, parlament nemško govoreče skupnosti v Belgiji, skupaj z nemškim Bundestagom in Bundesratom ter avstrijskim Bundesratom, so pripravili tri resolucije, nemško govoreča skupnost v Belgiji dve resoluciji, vsi ostali pa po eno.

¹¹⁰ Pregleda stanja na področju pravosodja v EU za leti 2023 in 2024 (COM(2023) 309 final in COM(2024) 950 final), Poročilo o stanju pravne države za leto 2023 (COM(2023) 800 final) in sporočilo z naslovom Zavarujmo svojo prihodnost – Podnebni cilj Evrope za leto 2040 in pot do podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter oblikovanje trajnostne, pravične in uspešne družbe (COM(2024) 63 final).

¹¹¹ Predlog priporočila Sveta o razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo (COM(2023) 316 final), predlog priporočila Sveta „Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar (COM(2023) 719 final), spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o mehanizmu za reševanje pravnih in upravnih ovir v čezmejnem okviru (COM(2023) 790 final) ter predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremljanju in odpornosti tal (zakonodaja o spremljanju tal) (COM(2023) 416 final).

¹¹² Deželni parlament Bavarske je predložil prispevke za pet javnih posvetovanj za pobude v okviru različnih politik, v primerjavi s šestimi v letu 2023 in več kot 20 v letu 2022.

¹¹³ Flamski parlament je v skladu z Izjavo št. 51 k Pogodbama kot sestavni del belgijskega *nacionalnega* parlamentarnega sistema prek sekretariata Konference predsednikov parlamentarnih skupščin s sedežem pri belgijskem *Sénat/Senaat* posredoval pet mnenj. Komisija jih je zato evidentirala kot mnenja belgijskega *Sénata/Senaata* in odgovorila obema prek slednjega in neposredno regionalnemu parlamentu.

Izjemni in deloma novi dogodki v letu 2024 v zvezi s temami, obravnavanimi v tem poročilu, so bili naslednji:

- nacionalni parlamenti so predložili veliko število v prihodnost usmerjenih mnenj na lastno pobudo,
- sodelovanje nacionalnih parlamentov v političnem dialogu je bilo nekoliko bolj razširjeno kot v prejšnjih letih in manj osredotočeno na najdejavnejše parlamente/parlamentarne domove,
- nacionalni parlamenti so še naprej iskali prožne načine za sodelovanje v političnem dialogu, na primer s srečanji v skupinah in s podpisovanjem mnenj na lastno pobudo,
- dva nacionalna parlamenta sta izdala mnenji o prejšnji izdaji letnega poročila o subsidiarnosti in sorazmernosti ter odnosih z nacionalnimi parlamenti in med drugim razmišljala o vlogi nacionalnih parlamentov,
- nacionalni parlamenti so tudi skupaj prek konference COSAC oblikovali zahteve in predloge za krepitev svoje vloge pri oblikovanju politik EU, na katere se je Komisija konstruktivno odzvala,
- prispevek z 71. zasedanja konference COSAC iz marca 2024 je bil skupni prispevek nacionalnih parlamentov k strateški agendi za novi institucionalni cikel 2024–2029,
- prvi primer tožbe, ki jo je nacionalni parlamentarni dom vložil pri Sodišču Evropske unije in v kateri je zahteval razveljavitev zakonodajnega akta, ker naj bi uredba presegala pristojnosti institucij EU in kršila načelo subsidiarnosti¹¹⁴.

V zvezi z izvajanjem načela sorazmernosti je Sodišče Evropske unije razveljavilo določbo uredbe¹¹⁵, ki je bila predlaganemu besedilu Komisije dodana med zakonodajnimi pogajanji. Sodišče je ugotovilo, da so zakonodajalca nista dokazala, da sta imela na voljo dovolj informacij, ki bi jima omogočile oceniti in nedvoumno utemeljiti sorazmernost njune zakonodajne spremembe, s katero je bila uvedena ta specifična določba.

¹¹⁴ Ker postopek še poteka, bo ta zadeva (C-553/24) obravnavana v eni od prihodnjih izdaj tega letnega poročila.

¹¹⁵ Točka 1(3) Uredbe (EU) 2020/1055 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. julija 2020 (UL L 249, 31.7.2020, str. 17).